

Analýza bezpečnostních rizik turistických destinací

Tomáš Slanina

Bakalářská práce
2017



Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav krizového řízení
akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Tomáš Slanina**
Osobní číslo: **L14406**
Studijní program: **B3909 Procesní inženýrství**
Studijní obor: **Ovládání rizik**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Analýza bezpečnostních rizik turistických destinací**

Zásady pro vypracování:

- 1. Zpracujte průzkum literárních pramenů souvisejících s cestovním ruchem a bezpečností.**
- 2. Analyzujte bezpečnostní rizika turistických destinací v Turecku.**
- 3. Na základě analýzy navrhněte doporučení pro zlepšení bezpečnosti turistických zájezdů do Turecka.**

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] HESKOVÁ, Marie. Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy. 2. upr. vyd. Praha: Fortuna, 2011. 216 s. ISBN 978-80-7373-107-6.

[2] PALATKOVÁ, Monika. Marketingová strategie cestovního ruchu. Praha: Grada, 2006. 341 s. ISBN 80-247-1014-5.

[3] BUZAN, Barry, WAEVER, Ole a WILDE, Jaap de. Bezpečnost: nový rámec pro analýzu. 1. vyd. Brno: Centrum strategických studií, 2005. 267 s. Současná teorie mezinárodních vztahů. ISBN 80-903333-6-2.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Marek Tomašík, Ph.D.
Ústav krizového řízení

Datum zadání bakalářské práce:

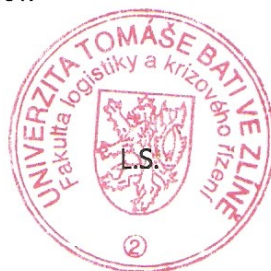
3. února 2017

Termín odevzdání bakalářské práce:

15. května 2017

V Uherském Hradišti dne 20. února 2017

doc. RNDr. Jiří Dostál, CSc.
děkan



Ing. et Ing. Jiří Konečný, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jens předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se bakalářská práce skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Uherském Hradišti 2.5.2017


.....
podpisstudenta

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací;

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy. Vysoká škola disertační práce nezveřejňuje, byla-li již zveřejněna jiným způsobem.

(2) Bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlášení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výtisky, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

(4) Vysoká škola může odložit zveřejnění bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce nebo jejich částí, a to po dobu trvání překážky pro zveřejnění, nejdéle však na dobu 3 let. Informace o odložení zveřejnění musí být spolu s odůvodněním zveřejněna na stejném místě, kde jsou zveřejňovány bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce, již se týká odklad zveřejnění podle věty první, jeden výtisk práce k uchování ministerstvu.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3;

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce je zaměřena na hodnocení rizik turistických zájezdů do cílové země a to do Turecka. Práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. V teoretické části jsou vysvětleny především pojmy týkající se bezpečnosti a cestovního ruchu. Dále je vysvětlen popis Turecka jako státu, nejvíce navštěvovaných destinací a problematických míst.

Hlavním cílem této bakalářské práce je analyzovat možná rizika, která při návštěvě Turecka hrozí a konstatovat, zda je bezpečné tuto zemi v současné době navštívit.

Dalším cílem je pomocí dotazníkového šetření zjistit, jaký pohled má Český občan na danou bezpečnostní situaci v Turecku, zda má zájem vůbec tuto zemi navštívit a za jakou cenu a zjistit chování při krizových situacích. Výsledky tohoto dotazníku jsou prezentovány pomocí grafů.

Klíčová slova: Analýza, bezpečnosti, Turecko, cestovní ruch

ABSTRACT

This bachelor thesis focuses on the assessment of the risks of tourist trips to the destination country and to Turkey. The thesis is divided into a theoretical and practical part. The theoretical part explains the concepts of safety and tourism. Further, Turkey's description of the state as the most visited destinations and problematic places is explained.

Keywords: Analysis, safety, Turkey, tourism

Poděkování

Chtěl bych poděkovat panu Mgr. Marku Tomašíkovi, Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce a za cenné rady v průběhu zpracování a všem mým blízkým za podporu v průběhu studia.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	12
1.1 BEZPEČNOST	12
1.2 NEBEZPEČÍ	13
1.3 HROZBA	13
1.4 RIZIKO.....	14
1.5 ANALÝZA RIZIK	14
1.6 CESTOVNÍ RUCH	15
1.6.1 Definice cestovního ruchu.....	15
1.6.2 Destinace cestovního ruchu.....	15
1.6.3 Rozvoj mezinárodního cestovního ruchu.....	15
2 CESTOVNÍ RUCH A BEZPEČNOST	16
2.1 TERORISMUS A CESTOVNÍ RUCH	17
2.2 MOTIVY ÚTOKŮ NA TURISTY A CESTOVNÍ RUCH	17
2.3 KRIMINALITA A CESTOVNÍ RUCH	18
2.4 POLITICKÁ NESTABILITA A CESTOVNÍ RUCH.....	18
2.5 POSUZOVÁNÍ BEZPEČNOSTI DESTINACE	19
2.6 VÁLKA A KONFLIKT	19
2.7 APLIKACE DROZD	20
II PRAKTICKÁ ČÁST	22
3 VYBRANÁ DESTINACE – TURECKO	23
3.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE O TURECKU.....	24
3.1.1 Geografie Turecka.....	24
3.1.2 Demografie Turecka.....	25
3.1.3 Přírodní a kulturně-historické památky.....	26
3.1.4 Klimatické poměry	28
3.1.5 Historické památky.....	30
3.1.6 Geopolitická charakteristika.....	30
3.2 REALIZAČNÍ PŘEDPOKLADY CESTOVNÍHO RUCHU V TURECKU	32
3.3 EKONOMICKÉ FAKTORY	32
3.4 BEZPEČNOSTNÍ RIZIKA V TURECKU	34
3.4.1 Turecko v posledních letech.....	35
3.4.2 Pokus o vojenský převrat	36
3.4.3 Migrační krize	37
3.4.4 Vyhledky do budoucna	38

3.5	HODNOCENÍ TURECKA PODLE SVĚTOVÉHO INDEXU MÍRU ZA ROK 2016.....	38
3.6	SWOT ANALÝZA TURECKA	40
3.7	HODNOCENÍ BEZPEČNOSTI TURECKA PODLE MAPY POLITICKÝCH RIZIK AON.....	42
4	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ A ROZBOR.....	44
4.1	CÍL VÝZKUMU	44
4.2	METODIKA PRŮZKUMU	44
4.3	HODNOCENÍ DOTAZNÍKU	44
4.4	VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŘEŠENÍ	52
	ZÁVĚR	53
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	55
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	58
	SEZNAM OBRÁZKŮ	59
	SEZNAM TABULEK.....	60
	SEZNAM PŘÍLOH.....	61

ÚVOD

V průběhu návštěvy jakékoliv turistické destinace může nastat kromě krásných zážitků i nějaké nebezpečí.

V posledních letech se stal turistický ruch jedním z nejvíce se rozvíjejícím odvětvím. Od pádu minulého režimu se pro českého občana naskytla možnost kamkoliv vycestovat. Výběr cílové destinace může s sebou nést bezpečnostní rizika, proto by neměl návštěvník vzít na lehkou váhu bezpečnostní situaci v dané destinaci. Proto se snaží cestovní kanceláře zajistit a eliminovat negativní účinky pro turisty, které je mohou jakoukoliv mírou potkat.

Hlavním cílem této práce je analyzovat rizika ve vybrané destinaci s cílem zjistit, zda je bezpečné tuto zemi navštívit.

TEORETICKÁ ČÁST

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

V této části se seznámíme se základními pojmy, které se týkají bezpečnosti. Jsou v následujících podkapitolách.

1.1 Bezpečnost

Pro pochopení problematiky bezpečnosti, je nutné v první řadě vymezit pojem bezpečnosti. Z obecného hlediska bezpečnost znamená udržení stávajícího sociálního a politického systému. Uvádí se i jako stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby pro stát, organizaci nebo jednotlivce. Bezpečnost je vždy relativní, nemůže být absolutní a je přímo úměrná hrozbám nebo rizikům. Ve vojenskopolitickém chápání na mezinárodní úrovni je bezpečnost slovem pro přežití, tedy pro zachování vlastní existence.

Bezpečnost závisí na dějích a jevech probíhajících v lidské společnosti, životnímu prostředí, planetárnímu systému a dalších vyšších systémech. Může být chápána jako opatření pro rozvoj a rozvoj našich zájmů a vytváří tím základnu pro veškerý rozvoj. [1]

Ministerstvo vnitra definuje pojem bezpečnost takto: *„Stav, kdy je jednatel či systém schopen odolávat známým a předvídatelným vnějším a vnitřním hrozbám, které mohou negativně působit proti němu či jednotlivým prvkům (případně celému systému) tak, aby byla zachována jeho stabilita či pohoda, spolehlivost a chování v souladu s cílovostí. Je to tedy míra stability jednatelce či systému a jeho primární a sekundární adaptace“*. [2]

Ve vztahu k určité zemi lze rozlišit:

- vnější bezpečnost státu

„Stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby ohrožující stát a jeho zájmy zvnějšku a kdy je tento stát k eliminaci existujících i potenciálních vnějšních hrozeb efektivně vybaven a ochoten. Hrozby mohou být vojenské nebo ekonomické povahy, mohou mít charakter migrační vlny apod. Je to také souhrn mezinárodněpolitických, ekonomických a vojenských vztahů státu s okolními státy a koalicemi, jejichž prostřednictvím prosazuje své státní zájmy.“ [2]

- vnitřní bezpečnost státu

„Stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby ohrožující stát, a jeho zájmy zevnitř a kdy je tento stát k eliminaci stávajících i potenciálních vnitřních hrozeb efektivně vybaven a k ní ochoten. Je to rovněž souhrn vnitřních bezpečnostních podmínek a legislativních norem a opatření, kterými stát zajišťuje demokracii, ekonomickou prosperitu a bezpečnost občanů, a jimiž stanoví a prosazuje normy morálky a společenského vědomí.“ [2]

1.2 Nebezpečí

Nebezpečí lze definovat těmito slovy: „stav, při kterém vzniká nebo může vzniknout újma na chráněných zájmech“. [2]

1.3 Hrozba

Hrozba je objektivním jevem ve všech případech a působí nezávisle na zájmech nebo záměrech. Za hrozbu lze považovat kterýkoliv subjekt, který svým působením zničí či poškodí určité chráněné hodnoty, zájmy nebo druhý subjekt. Hrozba vyjadřuje míru výskytu teroristického nebo vojenského útoku v konkrétní lokalitě. Lze ji také definovat jako opačnou definici bezpečnosti. Hrozba je dána schopností útočnicka a zranitelností chráněných hodnot.

Hrozby lze rozdělit do několika hledisek:

- dle časového hlediska (naléhavé a latentní hrozby):

Naléhavé hrozby si žádají okamžitou reakci oproti latentní hrozbě, která přetrvává po delší dobu. Mohou se změnit za určitých podmínek v naléhavé a vážné, žádající si patřičná opatření.

- dle geopolitického hlediska:

Z pozice určitého státu je z tohoto hlediska důležité hodnocení, zda se jedná o přímou neboli bezprostřední hrozbu, která je uskutečněná pomocí druhotných následků přes utrpěné škody ostatních zemí.

- dle sektorového hlediska

Hrozby je dále možné rozdělit na vojenské, politické, sociální, kulturní, ekologické a ekonomické.

1.4 Riziko

Rizikem se rozumí pravděpodobnost, že vznikne událost či soubor událostí, které změní stav nebo vývoj chráněných zájmů z hlediska jejich funkce. Riziko je dáno velikostí ohrožení od určitého jevu nebo subjektu a mírou jeho zranitelnosti v konkrétním místě a časovém období. Riziko je tedy zvláštní do místa a času. Riziko je úměrné míře ohrožení a zranitelnosti, která je vyvolána počtem osob nebo subjektů. [3]

G. Kovács uvádí, že riziko je subjektivní povahy, neboť se odvíjí od rozhodnutí a činů těch, kteří vyhodnocují situaci a následně odvozují patřičná opatření. Při existenci neadekvátní zhodnocení hrozeb patří při vyhodnocování hrozeb k prvním krokům formulace bezpečnostní politiky a strategie. To znamená, že podceňování nebo přeceňování hrozeb může zapříčinit riziko skutečného zvyšování hrozeb. Jelikož jsou bezpečnostní rizika odvozována od hrozeb, je možné rizika klasifikovat stejným způsobem jako hrozby = hovoříme tedy o rizicích vojenských, politických, environmentálních, ekonomických, sociálních či kulturních. [4]

1.5 Analýza rizik

Analýzu rizik lze definovat jako základním prvkem rizikového inženýrství a je nutnou podmínkou pro rozhodování o riziku. Je tedy základním procesem v managementu rizika [5]

Jedná se o analýzu procesů a mechanismů, jimiž může dojít k nežádoucím událostem a posouzení míry a pravděpodobnosti nebo jakýchkoliv škodlivých účinků. Výsledky analýzy rizika slouží k hodnocení rizik s konkrétním výsledkem. Postup analýzy rizik zahrnuje: vymezení analýzy, určení rozsahu, charakteristiky analyzovaného systému, identifikaci a popis nebezpečí, volbu nebezpečí, identifikaci možných příčin nežádoucích událostí, volbu reprezentativních havarijních scénářů, hodnocení těchto dopadů a jejich pravděpodobnost, hodnocení rizika a jeho prezentace.

Je nutno vyškolit sebe a svoje managery, v rámci organizování zdravého krizového managementu, ke zkoumání každé neobvyklé situace, protože jde o varování, signál a projev latentní krize. Je to proces ostražitého rozhodování a kladení otázek „co kdyby“ [5]

1.6 Cestovní ruch

Cestovní ruch je dnes často označován za turistický průmysl, protože tvoří nesmírně široký soubor činností a podílí se na něm velké řada subjektů. Cílem tohoto oboru je umožnit a organizovat zájezdy, buď rekreační, nebo poznávací. K uspokojení cestujícího občana bylo vytvořena celá řada profesí a profesionálních podnikatelských subjektů. [6]

Dle Heskové cestovní ruch každoročně způsobuje největší pohyb lidské populace za účelem rekreace a poznávání. V ekonomicky vyspělých zemích se stál součástí spotřeby a způsobem života lidí. [7]

1.6.1 Definice cestovního ruchu

Cestovní ruch neboli turismus, je činnost osoby, která cestuje na přechodnou dobu na místo mimo její běžné životní prostředí, přičemž hlavním účelem cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě. [8]

1.6.2 Destinace cestovního ruchu

Z pohledu zákazníka je destinace cestovního ruchu ucelený produkt dané oblasti, složený z mnoha dílčích produktů, především služeb. Toto spojení a kvalita vytváří celkový rozvoj cestovního ruchu v destinaci.

1.6.3 Rozvoj mezinárodního cestovního ruchu

V minulosti se se cesty koncentrovaly do několika vybraných států. V dnešní době je mezinárodní turistický ruch charakteristický expanzí do celého světa. Tento trend pokračuje dodnes a počet atraktivních regionů se rozšiřuje. Po roce 1989 nastalo přiblížení po změnách v politických a ekonomických systému některých Evropských zemích. Ve vyspělých zemích se začínají prosazovat myšlenky udržitelného cestovního ruchu. Úkolem je zachovat kvalitu životního prostředí a zároveň uspokojovat potřeby účastníků. Udržitelnost je tvořena třemi základními pilíři: společenský, ekonomický a environmentální.

2 CESTOVNÍ RUCH A BEZPEČNOST

Problematika bezpečnosti je velmi aktuálním tématem a vztahuje se k mnoha odvětvím a výjimkou odvětví není ani turistický ruch. Mezinárodní cestovní ruch je výrazným příkladem globalizace. Množství turistů každým rokem roste i navzdory ropné krizi v 70. letech a teroristických útoků z 11. září. Pokles příjíždějících turistů se liší od regionu nebo jednotlivé země. Jedná se zejména o změnu politického kurzu, špatná pověst z důvodu kriminality, náboženského fanatismu, korupce, nevyhovující infrastruktura v oblasti služeb způsobená malou podporou státu, nezájmem investora nebo poznamenání přírodní katastrofou. Stát ovlivňuje turistický ruch různými opatřeními a to hlavně legislativní, informační a regionální politikou, včetně pasových, zdravotních a devizových předpisů a vízové povinnosti. Nelze opomenout regionální integraci a vztahy mezi sousedními státy, které mají vliv na bezpečnost a jsou pro turismus důležitá.

V dnešní době je turista, který uvažuje o cestě do určité destinace, ovlivňován hlediskem bezpečnosti. Svět kolem nás je stále více nebezpečnější. Roste zápas o zdroje, suroviny, světová populace roste. Trhy a zájmy jednotlivých zemí jsou provázané a problém v určitém regionu může vyvolat problém v mezinárodním měřítku. Na čele globalizačních trendů jsou bohužel terorismus a organizovaný zločin. Navzdory stále účinnějším bezpečnostním opatřením narůstá počet dopravních havárií a to kvůli dopravní hustotě, která se každoročně zvyšuje. Svět se plní odpady. Lékařství se stále vyvíjí a ukazuje své pokroky, ale jeho výsledky jsou tlumeny chemizací potravin a prostředí, chudobou nebo špatnou distribucí lékařské péče a léků, hektickým životním stylem. Zprávy o civilizačních hrozbách slyšíme a vidíme denně. Nelehký úkol má turista, který nikdy nemůže přesně odhadnout, kdy a s jakými problémy se setká na cestách tváří v tvář. [9]

Atraktivita turistické destinace může být ovlivněna uvedenými riziky a hrozbami. Rozměr snížení poptávky turismu je určen frekvencí a závažností bezpečnostní situace v dané zemi. Například incidenty nejzávažnějšího charakteru, kdy dochází ke ztrátám na životech, mají větší důsledky na poptávku, než incidenty, při kterých dochází ke ztrátám na majetku. Obecně platí, že je vše naopak. Poptávka cestovního ruchu je do větší míry ovlivněna frekvencí bezpečnostní situace než její závažností. Příkladem mohou být teroristické útoky v určité destinaci. Zvláště je toto dáno skutečností, že se média do velké míry zabývají frekvencí bezpečnostních situací. I přes tyto fakta, lze konstatovat, že v případě této události, kdy dojde ke ztrátám na životech a závažnost těchto incidentů je cestovní ruch adapta-

bilním odvětvím, to znamená, že když se tyto incidenty neopakují během krátké doby, je turistická destinace poznamenaná touto událostí schopna se rychle vzpamatovat z nastalé krize.

2.1 Terorismus a cestovní ruch

Terorismus je prvním bezpečnostním rizikem v cestovním ruchu, kdy vztah mezi terorismem a jeho dopady byl potvrzen 11. září 2001, teroristé tehdy zaútočili na Světové obchodní centrum ve Spojených státech amerických. Později po tomto útoku hrozily další útoky ze strany teroristů celosvětově, což se podepsalo na ekonomice a oblasti cestovního ruchu. Lidská psychika a zesílený tlak na ni, vytvářel dojem, že základní lidské potřeby jsou ohroženy. K nim patří vnímání pocitu bezpečí a existenčních jistot, které jsou zároveň základními předpoklady pro plynulý rozvoj cestovního ruchu. [10]

2.2 Motivy útoků na turisty a cestovní ruch

Politické nepokoje, povstání nebo války mohou způsobit problém v rozvoji cestovního ruchu nebo atraktivitu turistické destinace, ale nemusí znamenat přímé ohrožení pro turisty. Vše záleží na tom, jestli jsou turisté přímými nebo nepřímými oběťmi politické nestability. [11]

Cestovatelé se mohou stát cíleným útokem teroristů a příčiny jsou různé. Obvykle souvisí s ideologickými, taktickými nebo strategickými cíli, které teroristé chtějí dosáhnout nebo získání publicity, zdiskreditování vlády, poškození ekonomiky země atd. [12]

Vyslanci své země, symbolizující nepřátelskou vládu, i takto se argumentují útoky na účastníky cestovního ruchu. Jako příklad lze uvést únos výletní lodi Achille Lauro v roce 1985. Únosci zabili jediného turistu a to Američana židovského původu, což nebyla náhoda. Jakmile se turista stane obětí takového činu, situace se okamžitě zveličí médií a celá událost se dostane do mnohem větší mezinárodní pozornosti. Smyslem tedy tohoto útoku bylo zvýšit nátlak na vládu a zapojené další země, na kterou1 teroristé mířili. [13]

Cestovní ruch může být jak vzkazem, tak prostředkem komunikace teroristů.

2.3 Kriminalita a cestovní ruch

Kriminalita má zásadní vliv na bezpečnost a hodnocení bezpečnosti a patří mezi faktory, podle kterých si zájemce o destinaci rozmyslí, zda ji navštíví nebo ne. Jako příklad lze uvést země v oblasti střední Ameriky. Tato oblast se jeví jako ideální místo pro dovolenou. Může nabídnout krásnou přírodu, pohádkové pláže, mnoho historických památek. Jenže tamní ministerstva důrazně varují před tamní kriminalitou a varují, že je nebezpečné chodit v ulicích po setmění, což potvrzují statistiky v počtu vražd a přepadení. Ovšem ne jen vraždy a přepadení mají negativní vliv na obraz dané destinace. Jedná se i o drobné kapesní krádeže, které ovlivní cestovní ruch.

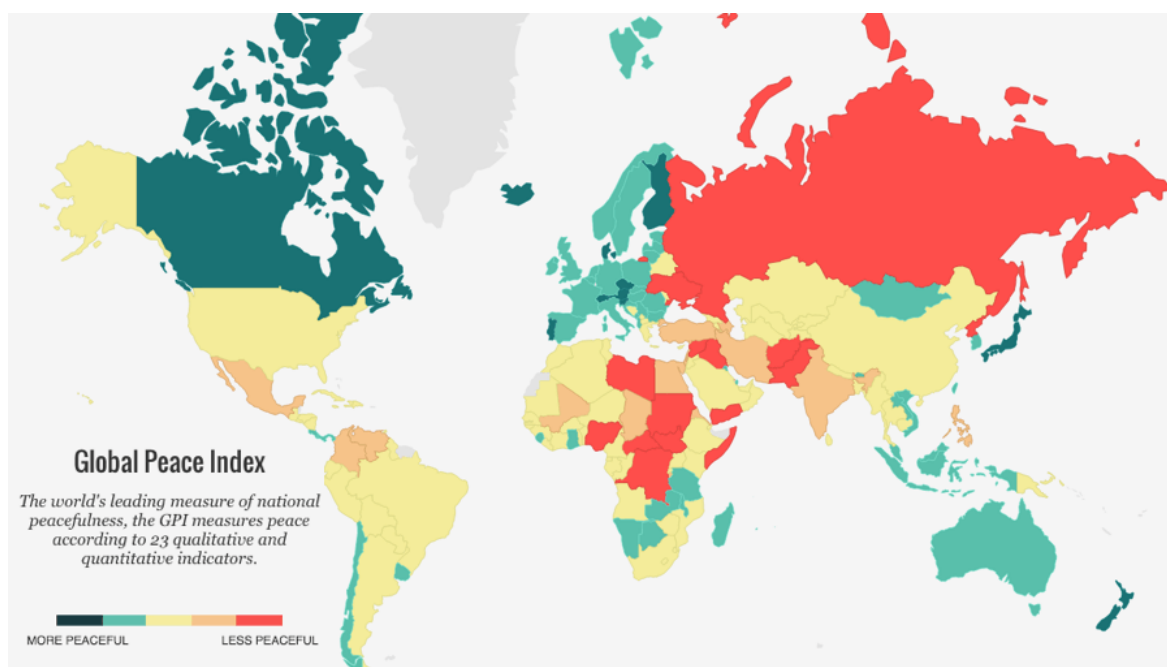
2.4 Politická nestabilita a cestovní ruch

Obecně platí, že mírové uspořádání země je ideální místo pro rozvoj cestovního ruchu. V případě nestabilního politického systému dochází k prudkému snížení turismu v dané lokalitě. Každý konflikt znamená degradaci turismu.[14]

Na cestovní ruch se může projevit politická nestabilita různými způsoby. Je pravděpodobné, že v první řadě se zhorší vnímání destinace mezi turisty, kteří mohou omezit poptávku po destinaci z tohoto důvodu. Pokles turistických příjezdů se může negativně projevit v místní ekonomice a zaměstnanosti, což může vést ke ztrátám výhod vyplývajících z cestovního ruchu vůbec. Toto všechno může vést ke ztrátám investic do cestovního ruchu v dané destinaci, což se může projevit jako dlouhodobý problém. Investoři nemají, tak krátkou paměť a pečlivě zvažují své investice do budoucna v nestabilním prostředí. Dopady se ovšem nemusí vyhnout ani domácímu cestovnímu ruchu. Obyvatelé z postižených oblastí si mohou vybrat nebo upřednostňovat zahraniční destinace před domácími nebo jinou domácí lokalitou. Následky politických nepokojů a válek na cestovní ruch se mohou projevit i v regionálním rozměru. Např. válce v Zálivu byl přičítán pokles návštěvnosti některých východoasijských zemí kvůli panujícímu přesvědčení, že je nebezpečné cestovat přes moře, kvůli hrozícímu teroristickému útoku. Jiné destinace mohou naopak těžit. Např. při konfliktu v bývalé Jugoslávii, ztratily místní turistické přednosti svou hodnotu, z čehož těžilo Řecko, Turecko, Kypr, Španělsko a Portugalsko. Během teroristických útoků na turisty v Egyptě v 90. letech získal vyšší příliv turistů Izrael, Kypr, Turecko. [15]

2.5 Posuzování bezpečnosti destinace

Pro posouzení bezpečnosti země nebo cílové destinace je možné využít tzv. Global Peace Index, který je sestavován australskou organizací Vision of Humanity. K vyhodnocení Global Peace Indexu se srovnává celkem 24 kvantitativních a kvalitativních ukazatelů ze společenského a politického života. Hodnotí se například vztahy se sousedními státy, náklady na zbrojení, politická stabilita, kriminalita, riziko teroristických útoků. Tyto faktory určují míru bezpečnosti ve vybrané zemi. Mimochodem, Česká republika se v roce 2016 umístila na 6. místě. [16]



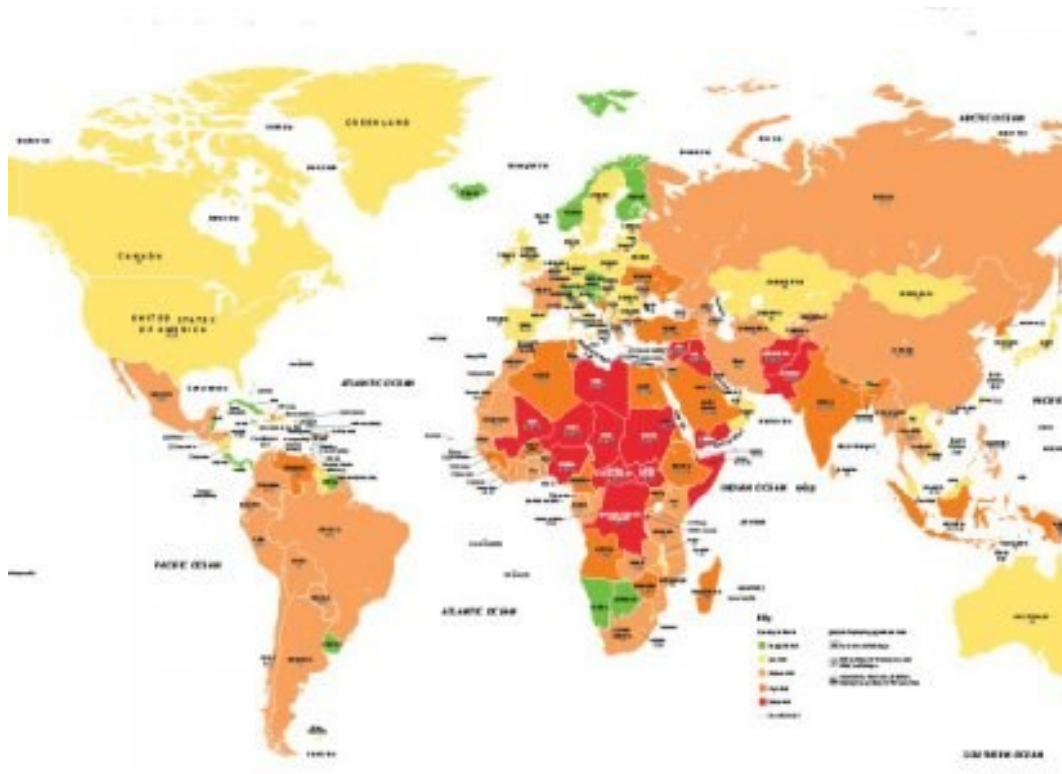
Obr. 1 Global Peace Index mapa Zdroj: [31]

2.6 Válka a konflikt

Za válku je považováno takové násilí, při kterém zemře alespoň 1000 lidí ročně. Při menším počtu obětí se používá termín ozbrojený konflikt. Podle Eichlera se dělí na mezistátní, vnitrostátní, dále podle motivu tzn. kvůli hranicím, náboženským a ideologickým motivům, politickým a ekonomickým cílům, či podle intenzity na globální, totální a omezené. Mezi časté otázky patří, proč vlastně válečný konflikt vznikne, co je jejich příčinou. Vyvinula se řada teorií v posledních staletích, které se na tuto otázku snaží odpovědět. Kříž popisuje tři

velké teoretické okruhy, které se zabývají příčinami válek. První okruh vidí příčinu v biologicko-psychologické podstatě jednotlivce, jako vůle k moci, agresivní pudy, vášně a primární životní potřeby. Druhý okruh se zabývá teoriemi a příčinami v sociálních strukturách a rozdělením společnosti na několik nepřátelských skupin dle třídy, rasy apod. Třetí skupina se zabývá příčinami ve struktuře mezinárodních vztahů.

Další možností, jak posuzovat bezpečnost je pomocí produktů americké společnosti AON Corporation. Tato firma vydává každoročně mapy zemí ohrožených terorismem, mapy ekonomických a politických rizik. Úrovně politických a ekonomických ohrožení jsou ve více než 200 zemí vyznačeny v různých barevných škálách od nízkého, přes středně nízké, střední, středně vysoké, vysoké až po velmi vysoké. Podobné je to i u map teroristických ohrožení.



Obr. 2 Mapa firmy AON Zdroj: [32]

2.7 Aplikace DROZD

Aplikace Ministerstva zahraničí, která umožňuje dobrovolnou registraci občanům České republiky, při cestách do zahraničí, která umožňuje organizovat pomoc českým občanům pobývajících v zahraničí. Registrovaní uživatelé jsou pomocí hromadných SMS zpráv a e-

mailů informování, při změně bezpečnostní situace v dané zemi. Ministerstvo zahraničních věcí tedy poskytuje důležité informace nebo včas varuje registrované osoby před hrozícím nebezpečím. Jde především o vojenské konflikty, nepokoje a přírodní katastrofy. Aplikace předává informace například o plánované evakuaci a vytvořit i seznam evakuovaných osob. Zaregistrovat je možné na webových stránkách www.mzv.cz v kapitole "Cestujeme". Nabídne se formulář, který se skládá ze čtyř částí:

1. Informace o cestovateli
2. Informace o spolucestujících rodinných příslušnících
3. Údaje o pobytu v zahraničí
4. Kontaktní osoba v ČR

Po ukončení plánované cesty jsou informace ihned smazány a nemohou posloužit k dalšímu zneužití.

Po událostech na Blízkém východě a v severní Africe vzrostl zájem o tuto aplikaci. V praxi pomohl i lidem v Japonsku, kdy vydal po zemětřesení před blížící se tsunami. Dále během nepokojů v severní Africe nabádalo ministerstvo, aby se turisté vyhýbali veřejným shromážděním v centrech měst, vydání zákazu nočního vycházení a dolety evakuačních letadel.

[17]

I. PRAKTICKÁ ČÁST

3 VYBRANÁ DESTINACE – TURECKO

Turecko se stalo velmi oblíbenou turistickou destinací zejména pro turisty z Evropy. Je to dáno vhodnou kombinací velmi příznivých podmínek pro rekreaci u moře v létě a v zimě zejména navštěvovaná historická města, která se z bohaté minulosti dochovala. K tomu je příčinné přičíst velmi kvalitní hotelovou úroveň za přijatelné ceny. Turismus Turecku svědčí, to lze dokázat tím, že je jedním z hlavních zdrojů příjmů země. Tato turistická destinace se stala pro Čecha tak žádanou, že v roce 2016 ji navštívilo přes 160 000 Čechů a v roce 2015 bylo dokonce třetí nejoblíbenější destinací. V tabulkách níže jsem zobrazil počty návštěvníků destinace.

Tab. 1 Vývoj příjezdů zahraničních turistů Zdroj: [33]

Měsíc	počet návštěvníků			Relativní změna (v %)	
	2014	2015	2016	15/14	16/15
Leden	1 146 815	1 250 941	1 170 333	9,08	-6,44
Únor	1 352 184	1 383 343	1 240 633	2,30	-10,32
Březen	1 851 980	1 895 940	1 652 511	2,37	-12,84
Duben	2 652 071	2 437 263	1 753 045	-8,10	-28,07
Květen	3 900 096	3 804 158	2 485 411	-2,46	-34,67
Červen	4 335 075	4 123 109	2 438 293	-4,89	-40,86
Červenec	5 214 519	5 480 502	3 468 202	5,10	-36,72
Srpen	5 283 333	5 130 967	3 183 003	-2,88	-37,96
Září	4 352 429	4 251 870	2 855 397	-2,31	-32,84
Říjen	3 439 554	3 301 194	2 449 948	-4,02	-25,79
Listopad	1 729 803	1 720 554	1 353 280	-0,53	-21,35
Prosinec	1 580 041	1 464 791	1 302 157	-7,29	-11,10
Celkem	36 837 900	36 244 632	25 352 213	-1,61	-30,05

Tab. 2 Počet zahraničních turistů dle země Zdroj: [33]

Stát	Počet návštěvníků			Relativní změna (v %)	
	2014	2015	2016	15/14	16/15
Německo	520 455	556 649	345 714	6,9	-37,9
Rusko	805 291	652 703	45 647	-18,9	-93
Velká Británie	359 346	358 167	233 686	-0,3	-34,8
Gruzie	163 233	159 957	194 190	-2	21,4
Bulharsko	152 349	162 929	136 501	6,9	-16,2
Írán	133 010	153 626	166 313	15,5	8,3
Nizozemsko	111 181	107 955	72 925	-3,4	-32,4
Irák	102 641	90 143	21 093	-12,2	-76,6
Francie	98 469	75 300	45 997	-23,5	-38,9

3.1 Základní informace o Turecku

V této charakteristice o Turecku se zaměříme zejména na geografii, demografii, přírodní památky, klimatické podmínky, historické památky. Ekonomickým faktorům je vyhrazena samostatná kapitola.

3.1.1 Geografie Turecka

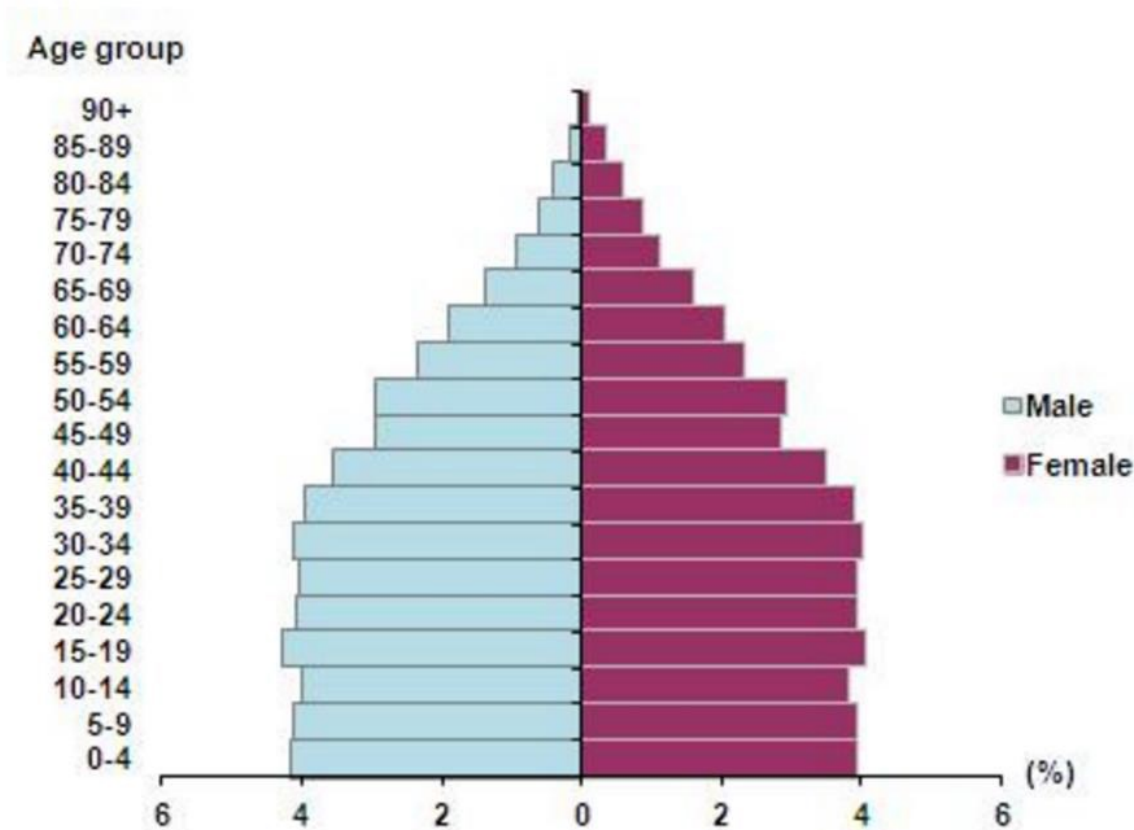
Oficiálním názvem Turecka je Turecká republika. Je to demokratický stát, ležící v Malé Asii a z menší části leží v jihovýchodní Evropě. Dle světové organizace cestovního ruchu UNWTO je Turecko zařazeno do Evropy. Hlavním městem je Ankara. Turecko hraničí s osmi sousedními státy, a to Sýrie, Írán, Irák, Řecko, Gruzie, Bulharsko, Ázerbájdžán a Arménie. Turecko je 37. největším státem. Jeho rozloha činí 783 562 km², z toho 13 930 km² zabírá vodní plocha. Je to převážně hornatá země, asi čtvrtina rozlohy je ve výšce nad 1200 metrů a méně než 40% leží v 460 metrech nad mořem a níže. [18]



Obr. 3 Mapa Turecka Zdroj: [34]

3.1.2 Demografie Turecka

Populace v roce 2016 čítala 79 463 663 obyvatel, tím nepatrně zaostává za Německem, nejlidnatějším státem v EU. Průměrná hustota zalidnění je 102 obyvatel na km², v provincii Istanbul dosahuje 2821 obyvatel na km². Roční přírůstek je zhruba 1,24%, průměrný věk činí 30,5 let a průměrná délka života 74,8 let (72,5 muži a 77,3 ženy). 70% populace žije ve městech. Populační pyramida je vyobrazena na následujícím grafu (viz. Obr. 4 Graf). Turecko je v porovnání s ostatními státy Evropy nejmladším státem vůbec. Věkovou skupinu do 14 let tvoří 24% populace, ekonomicky aktivní skupinou do 15 do 64 let 67,8% a lidé nad 65 let pouze 6,8% celkové populace.



Obr. 4 Graf - Věk populace Turecka dle pohlaví Zdroj: [33]

Statistiky národnostních skupin oficiálně Turecká republika neuvádí. Je to z důvodu, že Turecká ústava hovoří pouze o občanech Turecka jako celku a nepřipouští žádné etnické skupiny. Odhaduje se, že etnicky tvoří největší část Turci (70-75%) a Kurdové (18%), další menšiny tvoří Řekové, Arméni, Židé a další. Turecko je sekulární zemí bez státního náboženství. Zhruba 99% (většina sunnité, menšina alevité) populace tvoří muslimové, zbytek tvoří křesťané. Oficiálním úředním jazykem je turečtina [19]

3.1.3 Přírodní a kulturně-historické památky

Turecko je výjimečné kvůli několika přírodním památkám, nacházející se pouze v Turecku a nikde jinde na světě. Jsou to například lesy v národním parku Köprülü, kde se nachází lesy cypřiše vždyzeleného. Dále to jsou slavné Pamukkale, neboli česky bavlněný hrad, proslulý díky vápencovým usazeninám, které vytváří neuvěřitelně působivé terasy a kaskády. Dále stojí za zmínku světově známé turecké pláže, například Kleopatřina pláž v Antalyi. [20]

Významné kulturně-historické památky vychází se Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví organizace UNESCO. V současné době je v Turecku zapsáno 16 hmotných památek, z toho 14 kulturních a 2 smíšené památky.

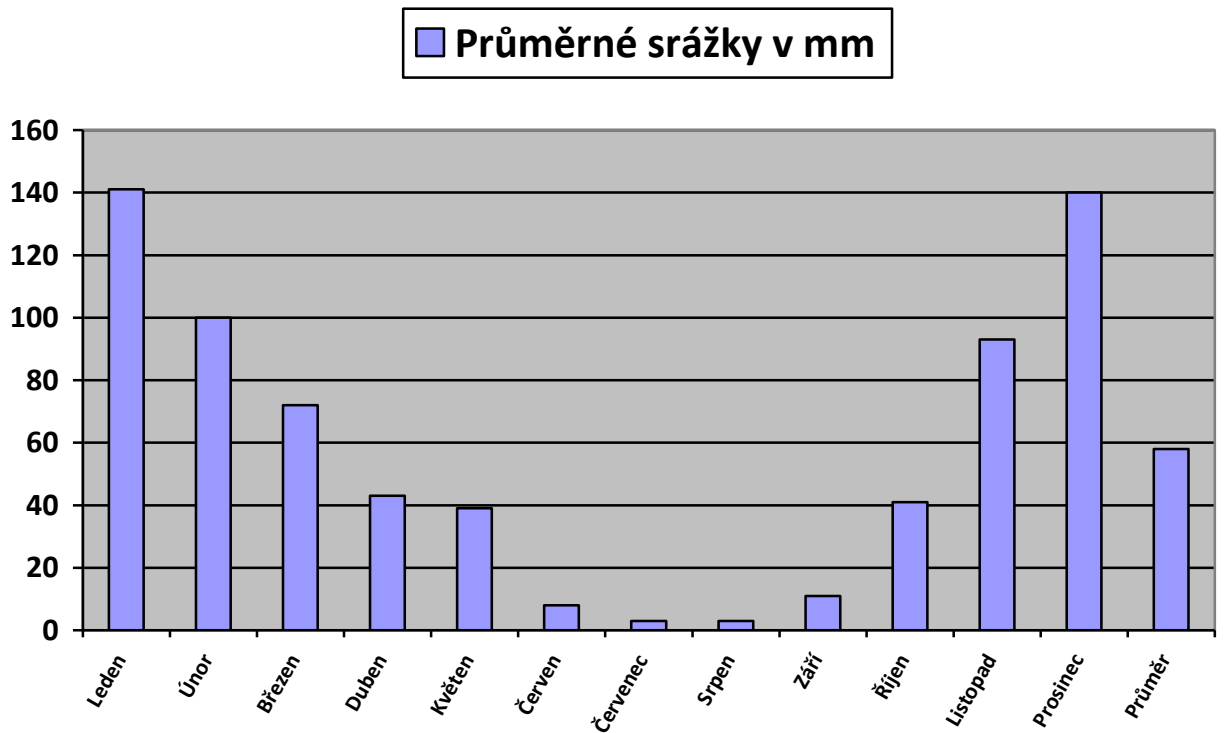
- 1) Historická oblast Istanbulu (1985)
- 2) Velká mešita a nemocnice v Divrigi (1985)
- 3) Národní park Göreme a komplex z kamene Cappadocia (1985) – smíšená památka
- 4) Chattušaš: hlavní město Chetitské říše (1986)
- 5) Posvátná hora Nemrut Dağ (1987)
- 6) Xanthos-Letoon: hlavní město Lýdie (1988)
- 7) Antické město Hierapolis s termálními lázněmi Pamukkale (1988) – smíšená památka
- 8) Město Safranbolu (1994)
- 9) Archeologické naleziště Troy (1998)
- 10) Mešita Selimiye a její sociální komplex (2011)
- 11) Neolitické naleziště Çatalhöyük (2012)
- 12) Bursa and Cumalıkızık: kolébka osmanské říše (2014)
- 13) Pergamon: starověká řecká obec a rozmanitá kulturní krajina (2014)
- 14) Pevnost Diyarbakır a kulturní krajina Hevsel Gardens (2015)
- 15) Efez: velkoměsto iónského Řecka (2015)
- 16) Archeologické naleziště Ani (2016)



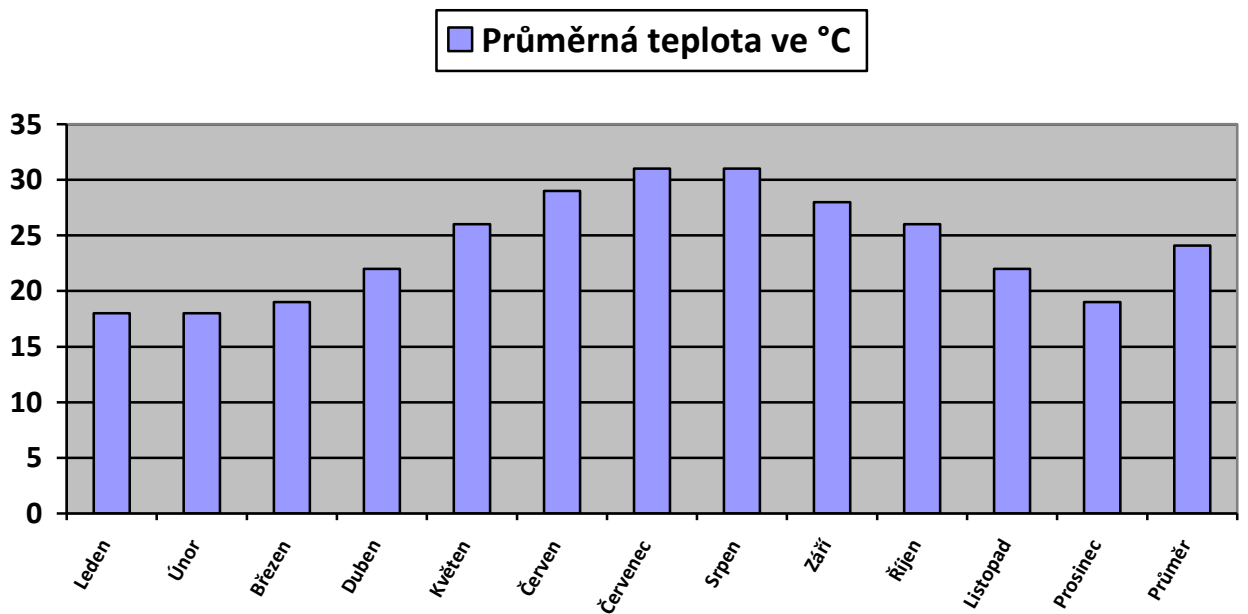
Obr. 5 Kulturně-historické památky UNESCO v Turecku Zdroj: [35]

3.1.4 Klimatické poměry

Turecké klima je vzhledem ke své rozloze a členitosti rozdílné ke svým oblastem. Převládá zde subtropické podnebí. Klima Turecka je dáno polohou mezi moři a pohořím, které lemuje severní a jižní pobřeží a proudícím kontinentálním vzduchem z Asie. Toto proudění ovlivňuje počasí v největší části Turecka, a to malé Asie, kde způsobuje horká a suchá léta a chladné zimy se sněžením. U Egejského a Středozemního moře je klima středozevní, což přitahuje spoustu turistů. V létě zde zpravidla neprší Průměrné srážky a teploty jsou zobrazeny v grafech níže.



Obr. 6 Graf - Průměrné srážky v Turecku v mm Zdroj: [36]



Obr. 7 Graf - Průměrná teplota v Turecku ve °C Zdroj: [36]

3.1.5 Historické památky

Turecko se může pochlubit svou bohatou historií, která se podepsala ve velké míře po celé oblasti. Historie dýchá na turistu doslova každým koutem. Právě toto území patřilo během dlouhých tisíciletí k nejvíce civilizovaným částem světa a střetávaly se zde ve své době dvě nejdůležitější obchodní stezky. Atmosféru bohatých dějin lze pocítit při návštěvě nejrůznějších amfiteátrů, středověkých pevností a mešit, antických staveb a chrámů. V Turecku lze spatřit i pozůstatky po dvou dívech světa. Prvním je Artemidin chrám v Efesu a druhý Mazelum v Halikarnasu. Za zmínku stojí určitě i města vytesaná přímo do skal v Kappadokii. [21]

3.1.6 Geopolitická charakteristika

Turecko se může pyšnit svou bohatou válečnou historií, v této části si popíšeme aktuálnější část, a to tu moderní. V této podkapitole se budu věnovat více pokusu o puč v roce 2016, který je stále aktuální a má následky dodnes.

Po okupaci některých částí říše po skončení první světové války, vzniklo turecké národní hnutí. Pod vedením vojenského velitele Mustafy Kemala, který na sebe patřičně upozornil během bitvy o Gallipoli, byla rozpoutána turecká válka za nezávislost. 24. července 1923 vedla Lausanská smlouva k mezinárodnímu uznání Turecké republiky. Nový stát byl oficiálně vyhlášen v Ankaře 29. října 1923 a Mustafa Kemal se stal prvním tureckým prezidentem. Během jeho vlády byla vytvořena řada radikálních opatření, která měla za cíl vytvořit z pozůstatků Osmanské říše sekulární stát.

Během druhé světové války bylo Turecko neutrálním státem, ale až v únoru 1945 se připojilo na stranu spojenců. Problémy v Řecku, kde probíhal protikomunistický odboj a následný tlak ze strany Sovětského svazu k vybudování vojenských základem v průlivu mezi Středozemním a Černým mořem, vedly Spojené státy americké k Trumanově doktríně, která měla za úkol zadržování komunismu a vedla k silné hospodářské a vojenské pomoci ze strany Spojených států amerických. Turecko se zúčastnilo Korejské války, na straně vojsk OSN v roce 1952, následně se stalo členem NATO a představovalo ochranu před Sovětským svazem a jeho expanzí ve Středomoří. Turecká armáda vedla invazi do severní části Kypru. Vedlo to po desetiletí občanské války mezi tamní tureckou a řeckou populací a po řeckém puči v červenci roku 1974. O devět let později byla vyhlášena Severokyperská

turecká republika v oblasti obsazené Turky a Turecko je jedinou zemí, která tento stát uznává.

Po roce 1945 se začala vyvíjet parlamentní demokracie, v níž existuje více stran, místo permanentní vlády jedné strany. Tento vývoj byl narušen několika vojenskými převraty v letech 1960, 1971, 1980 a 1997. V roce 1984 začala Strana kurdských pracujících ozbrojený boj proti turecké vládě, který trvá až dodnes. Tento konflikt si vyžádal nejméně 40 000 lidských životů. O puči v roce 2016 se budu více zabývat v další kapitole.

Hlavní politické strany:

- Strana spravedlnosti a rozvoje – AKP – islamistická, pravicová, od roku 2002 u vlády, s většinou v parlamentu (ale nikoli s ústavní většinou). Hlavní představitel je Recep Tayyip Erdogan, nynější prezident. Zkratka AKP je z názvu Adalet ve Kalkimma Partisi.
- Republikánská lidová strana – CHP – hlavní středo-levicová strana, založena Ataturkem.
- Strana národního hnutí – MHP – nacionalistická, pro-turecká, ultra-pravicová, založena v roce 1969. Třetí nejsilnější v parlamentu.
- Lidová demokratická strana – HDP – levicová strana prosazující zelenou politiku a práva menšin, zejména Kurdů.
- Demokratická strana regionů – BDP – pro-kurdská nacionalistická strana - mimo-parlamentní.

Turecko je členem mnoha mezinárodních organizací, mezi nejvýznamnější patří:

- Organizace spojených národů (OSN),
- Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE),
- G20 (Skupina největších ekonomik světa),
- Severoatlantická organizace (NATO),
- Organizace pro hospodářskou spolupráci (ECO); [22]

3.2 Realizační předpoklady cestovního ruchu v Turecku

Materiálně - technické předpoklady:

Díky příznivým klimatickým podmínkám a obrovskému kulturnímu bohatství země, které nabízí Středozemní moře, se Turecko stalo velmi oblíbenou destinací pro zahraniční turistiku. Od 90. let minulého století, nastal hotelový boom, zejména v přímořských oblastech Středozemního moře. Nejvýznamnější turistická letoviska se nachází v okolí Antalye, Alanye, Belek, Side, ale i mnohá další nabízejí dokonale vybavené hotelové komplexy s veškerým komfortem. Vedle luxusních hotelů je možné se ubytovat i pro méně náročnou klientelu za přijatelnou cenu. Co se týká stravování, tak turisté hojně využívají hotelové restaurace, ale ve větších městech lze navštívit kvalitní restaurace mimo hotely a není výjimkou i nabídka pouličních rychlých občerstvení.

Komunikační předpoklady:

Z hlediska cestovního ruchu má na něj velký vliv doprava. Velkou roli zde hraje doprava letecká, ale i pozemní. V Turecku se nachází 52 letišť. Pozemní doprava je na vysoké úrovni. Podle poznatků a studií cestovatele Dušana Jankovského je ať už dálková autobusová a železniční doprava spolehlivá, čistá a kvalitní. Ve větších městech je k dispozici velké množství taxíků a MHD. [23]

3.3 Ekonomické faktory

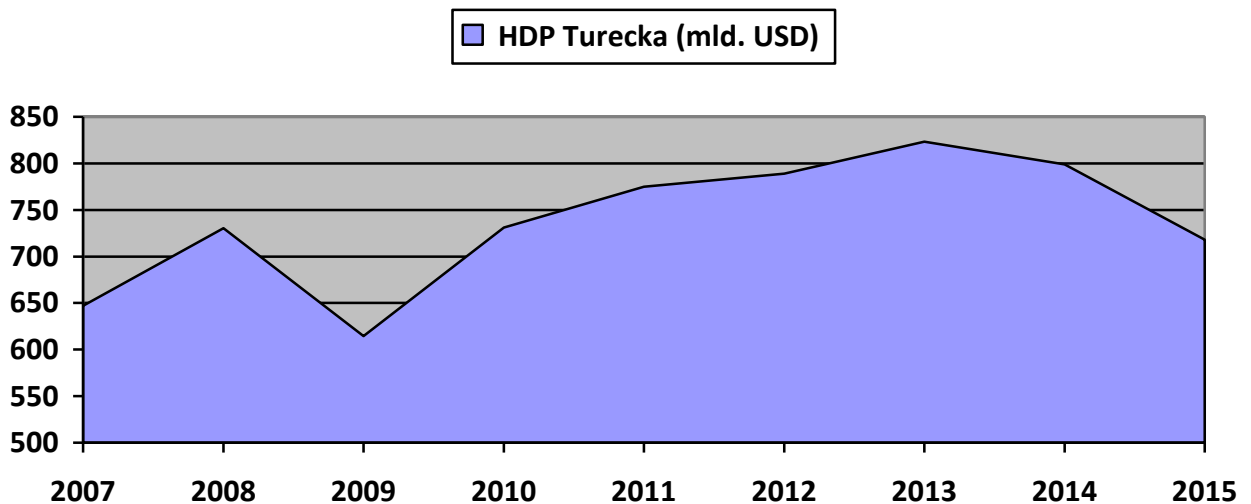
Od svého založení v roce 1923 země fungovala na principu smíšené ekonomiky. Hlavním sektorem bylo zemědělství, postupně se začal prosazovat průmysl a služby. Dnes má Turecko poměrně vyspělou a rychle rozvíjející se průmyslově-agrární politiku a patří mezi nejsilnější skupiny v rámci rozvíjejících se trhů. Turecký nominální HDP je 18. největší na světě. Země je zakládajícím členem OECD a G20. CIA klasifikuje Turecko jako rozvinutou zemi.

Patří mezi světové producenty předních zemědělských produktů (textil, motorová vozidla, lodě a další dopravní zařízení, konstrukční materiály, spotřební elektronika a domácích spotřebičů). Dále je největším světovým producentem lískových ořechů, třešní, fíků, meruňek, kdoulí a granátového jablka. Turecký import ovoce a zeleniny do EU činil 738,4 milionů €, což představuje nárůst o 21% nárůst ve srovnání se stejným obdobím v roce 2015. Turecko je čtvrtým největším dodavatelem zeleniny do EU a sedmým největším dodavate-

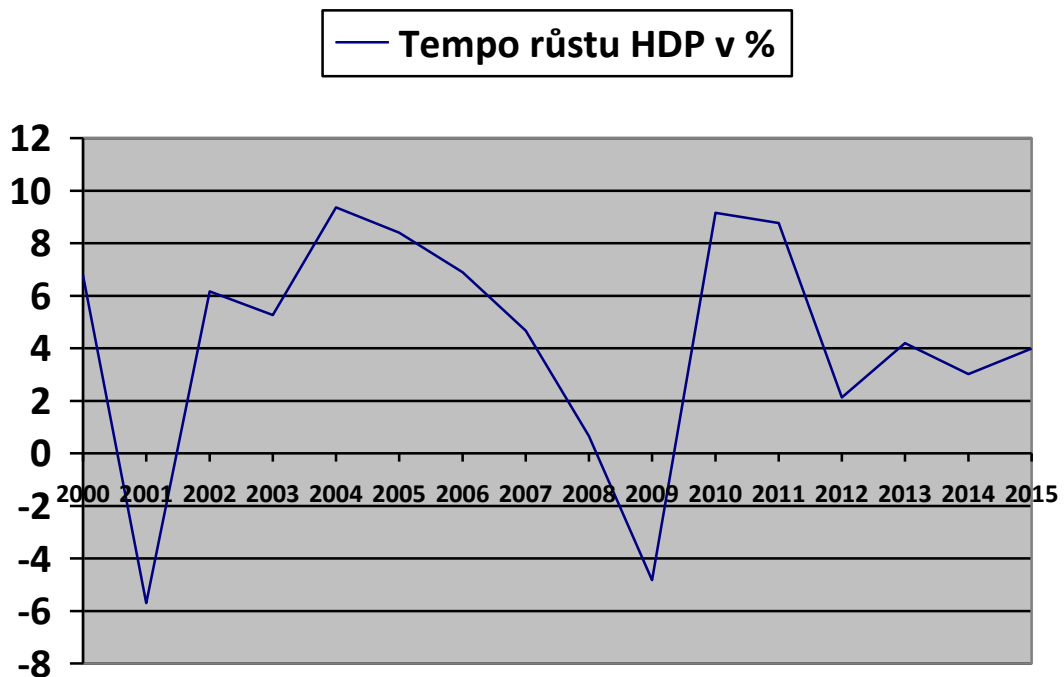
lem ovoce. Roční automobilový vývoz, včetně nákladních automobilů poprvé přesáhl hranici 1 milionu kusů v roce 2016. Důvodem byly investice zahraničních automobilek. [24]

Turecká vláda zveřejnila svůj hospodářský plán na období 2017-2019. Tento dokument poopravuje ekonomický růst země směrem dolů, když predikuje zlepšení výkonu domácí ekonomiky o 3,2% HDP v letošním roce ve srovnání s rokem 2015 (původní odhad počítal s růstem 4,5%). V příštím roce 2017 se očekává růst HDP o 4,4% (původně 5%). [25]

V letech 2002-2008 zažila turecká ekonomika vysoký růst, který byl negativně ovlivněn v roce 2009 globální ekonomickou krizí. V období kolem roku 2010 lze vidět mírný růst HDP a oživení turecké ekonomiky po globální ekonomické krizi. Turecké HDP dosáhlo svého vrcholu v roce 2013 a od tohoto roku zažívá pokles.



Obr. 8Graf - HDP Turecka v mld. USD Zdroj: [25]



Obr. 9 Graf – HDP Turecka v % Zdroj: [26]

Turecká ekonomika zrychlila v roce 2015 z předchozích 3% na přibližně 4% i přes obavy z politických a bezpečnostních důvodů, zejména kvůli konfliktu v Sýrii, zhoršených vztahů s Ruskem a z terorismu. Na rok 2016 se odhadoval růst na 2,5-3%. Ve čtvrtém čtvrtletí vzrostl HDP meziročně o 3,5% po propadu o 1,3% ve třetím kvartále. [26]

Turecko se ovšem potýká s poměrně velkou mírou nezaměstnanosti. Průměrná roční míra nezaměstnanosti za rok 2015 činila 10,24% a v roce dokonce 12,7%. Vůbec nejvyšší míra nezaměstnanosti byla v roce 2009, již zmiňovanou globální ekonomickou krizí. Počet nezaměstnaných osob ve věku nad 15 let vzrostl na celkových 3,324 mil. osob.

3.4 Bezpečnostní rizika v Turecku

V souvislosti s posouzením bezpečnosti rizik v Turecku lze vycházet z nejaktuálnějších informací a doporučení Ministerstva zahraničí České republiky.

Jedním z nejobávanějších bezpečnostních rizik v Turecku představuje terorismus. Ministerstvo zahraničí právě upozorňuje turisty na tuto skutečnost v první řadě. V souvislosti

s vyhlášením výjimečného stavu, který byl v Turecku vyhlášen od poloviny roku 2016 Ministerstvo zahraničí České republiky, doporučuje českým občanům:

- Necestovat vůbec do jihovýchodní oblasti Turecka (v rámci tureckých hranic východně a jižně od pomyslné linie tvořené městy Osmaniye, Elazig, Erzurum, Kars)
- Zvážit nutnost cestování do Ankary, kam Ministerstvo zahraničí doporučuje cestovat pouze v odůvodněných případech (např. pracovní/obchodní cesty, studium).
- V případě cest do Istanbulu sledovat aktuální bezpečnostní situaci a doporučení generálního konzulátu Istanbul.
- Při cestování a pobytu ve všech oblastech Turecka dbát maximální opatrnosti, zdržovat se pokud možno v prostorách hotelového komplexu a zásadně se vyhýbat všem shromážděním osob.
- V souvislosti s trváním výjimečného stavu je třeba zachovávat obezřetnost a zejména dbát pokynů tureckých orgánů, být v kontaktu s cestovní kanceláří, která cestu zařizuje, a pravidelně sledovat media a jiné informační zdroje.
- Informovat rodinu nebo své blízké o místě svého pobytu. [27]

Dále platí spíše obecná doporučení, podobná návštěvám i jiným destinacím, a to že pokud žena vyrazí mimo letoviště nebo turistickou oblast, může vzbudit až příliš velkou pozornost, která ji nemusí být příjemná. Turista se musí smířit i s drobnou kriminalitou, zejména krádeže osobních věcí v hotelových pokojích, vykrádání aut a podvody. Rozhodně se nedoporučuje přespávání pod širým nebem a nechávat nezabezpečené své osobní věci. Za zmínku určitě stojí studie postoje vysokoškolských studentů vůči znásilnění. Studií byly osloveny osoby různých profesí. Výsledek zaznamenal, že 33% z oslovených policistů si myslí, že některé ženy si zaslouží znásilnění, stejně jako téměř 50% oslovených osob jiných profesí. [28]

3.4.1 Turecko v posledních letech

Turecko zažívá během posledních tří let krušné časy. Jako první můžeme označit sestřelení ruského bombardéru Su-24. K této události došlo 24. listopadu 2015 během ruské intervence v Sýrii blízko syrsko-turecké hranice. Ruský letoun byl podle ruského ministra obra-

ny sestřelen během návratu na leteckou základnu Hmímím v Sýrii, 1 kilometr od tureckých hranic v syrském vzdušném prostoru.

Naopak podle tureckého prohlášení narušily dva ruské bombardéry turecký vzdušný prostor v hloubce 2 kilometry po dobu asi 17 sekund, z nichž bylo jedno sestřeleno. Následovala diplomatická přestřelka obou stran a ochladnutí mezinárodních vztahů mezi Tureckem a Ruskem.

Následoval sebevražedný bombový útok v Ankaře 17. února 2016, vedený na kolonu jedoucích vojenských autobusů. Při explozi zahynulo 28 lidí a 61 bylo zraněno.

Dalším černým dnem byl 10. prosinec 2016, kdy vybuchla nastražená nálož v autě u fotbalového stadionu v Istanbulu.

Turkové zažili i nepříjemný nový rok v Istanbulu, kde po novoročních oslavách terorista převlečený za Santa Clause postřílel v nočním klubu 39 lidí. [29]

O následném pokusu o vojenský převrat se budu věnovat v následující podkapitole.

3.4.2 Pokus o vojenský převrat

Poslední puč, odehrávající se v červenci roku 2016 byl zahájen tureckou armádou a skončil po několika hodinách porážkou pučistů. Následně přišla odpověď prezidenta Erdogana, která zahrnovala velkou čistku, při které bylo propuštěno ze služby více jak 125 000 lidí a 36 000 lidí skončilo ve vězení. Důvody, které uvedli členové Turecké mírové rady, byly eskalace terorismu v zemi, represe vůči opozičním politickým stranám a kurdské populace na východě Turecka. Dalšími byly Erdoganovy návrhy změnit politické uspořádání země na prezidentskou republiku. Vše začalo ve večerních hodinách, kdy do hlavního města Ankaru vtrhly vojenské jednotky. Jedním z prvních úkolů bylo obsazení obou mostů, vedoucích před Bosporem a mezinárodního Atatürkova letiště. Tato akce byla označena premiérem Binali Yıldırım za pokus o puč. Střelba zaznívala také u generálního štábu, rozvědky, policejního ústředí a prezidentského paláce. V nízkých výškách přelétaly nad Istanbulem a Ankarou stíhací letouny F-16, které zaútočily řízenými pumami na několik vládních budov. Později zazněl výbuch u státní televize, která už předtím odvysílala prohlášení pučistů, že v zemi přebírají vládu a přestala vysílat. Ovšem později v noci televize začala opět vysílat. Prezident Recep Tayyip Erdoğan, který byl v tu dobu na dovolené označil převrat za útok na demokracii a vyhlásil svým sympatizantům, aby vyšli do ulic navzdory zákazu vycháze-

ní vyhlášený armádou. Na Taksimském náměstí se sešlo shromáždění obyvatel na podporu prezidenta. Vojíci reagovali palbou do obyvatel, přičemž zabili větší množství lidí. Před 2 hodinou ranní SELČ speciální i tajné jednotky uvedly, že puč byl odražen a premiér prohlásil, že vládní síly mají situaci převážně pod kontrolou.

Premiér vyhlásil bezletovou zónu nad Ankarou, poté co se pučisté zmocnili vrtulníků. Některé vrtulníky byly sestřeleny vládními silami. Časně ráno 16. července stíhací bombardéry F-4 bombardovaly vzletové a přistávací dráhy základny Akinci, aby znemožnili vzlet povstaleckým pilotům. Uvnitř budovy parlamentu se stále skrývali poslanci a ozvaly se dva výbuchy. Vláda z bezpečnostních důvodů zpomalila internet a omezila některé sociální sítě. O půl třetí ráno přistál prezident Erdogan v Istanbulu. Po třetí hodině ráno SELČ se 130 povstaleckých vojáků vzdalo policii a armádě vládních sil. Prezident prohlásil, že iniciátoři puče, budou souzeni za vlastizradu a zaplatí vysokou cenu. V brzkých hodinách 16. července, bylo na mostě před Bosporskou úžinou zajato několik pučistů, které dav na místě bez lítosti bil tyčemi a lynčoval je. Někteří pučisté tvrdili, že byli v této akci nevědomě, že jim bylo tvrzeno, že se účastní pouze vojenského cvičení. Podle tureckého ministerstva zahraničí zahynulo při pokusu o puč 290 lidí, z toho 100 pučistů.

Vládní odpověď nenechala na sebe dlouho čekat. Prezident Erdogan uvedl, že v reakci na vojenský převrat nastanou v armádě důkladné čistky. Nastalo velké zatýkání, během pár hodin bylo zatčeno více než 1500 vojáků, 5 generálů a 29 plukovníků bylo sesazeno. Ze svých funkcí bylo odvoláno 2745 soudců a státních zástupců. Zatykače byly vydány na další desítky soudců a státních zástupců. Funkci museli opustit také dva ústavní soudci, deset členů rady a pět členů Vysoké rady soudců. Prezident Erdogan označil za strůjce o puč svého odpůrce duchovního Fethullaha Gülena, který žije ve Spojených státech amerických a požádal o jeho vydání do Turecka. Ten však obvinění odmítl a prohlásil, že není vyloučena možnost zinscenování puče samotným prezidentem Erdoganem.

Výjimečný stav trvá dodnes, což povoluje turecká ústava v případě vážného narušení veřejného pořádku v zemi, nebo pokud násilné činy ohrožují svobodu a demokracii v zemi.
[29]

3.4.3 Migrační krize

Migrační krizi, která postihla Turecko, odstartovala občanská válka v Sýrii. Stalo se tak 15. března 2011 poklidnými demonstracemi v rámci tzv. arabského jara, kdy byli napadeni

demonstranti syrskou armádou. V roce 2012 vše eskalovalo do občanské války a roztržité země na mnoho frakcí bojujících za rozličné cíle ve velmi nepřehledném konfliktu. Velká část obyvatel uprchla ze svých měst s cílem začít nový život v Evropě. Jednou z cest je tzv. balkánská cesta, vedoucí přes Turecko. Tuto krizi využívají členové teroristických organizací a islámští radikálové, kteří stojí za některé útoky vedené těmito organizacemi a jsou pro Turecko hrozbou.

3.4.4 Vyhlídky do budoucna

Turecko se doslova ocitlo v kleštích. Dle mezinárodního experta na terorismus Dawise Levina, Turecko musí bojovat s teroristy na dvou frontách, a to s radikálními stoupenci Kurdské strany pracujících a ISIS. Situace se zhoršila, protože prezident Recep Erdogan změnil svou politiku. Dříve dlouho toleroval islamisty ve své zemi a stál proti režimu v Sýrii Bašára Asada a proti Rusku. Nyní s nimi vyjednává a dokonce uzavřel příměří. Tím se stal terčem Islámského státu. Svým postupem v Sýrii eskalovalo úsilí PKK v Turecku. Prezident sice řekl, že bojuje proti teroristům v Sýrii, ale ve skutečnosti se snaží zabránit Kurdům, aby příliš zesílili. V obou případech to vede k nárůstu vražedných útoků v jeho vlastní zemi. [30]

Podle poukázaných událostí v posledních letech vidíme útoky vedené extrémisty, jejichž cílem je právě poškodit v maximální možné míře tureckého prezidenta Erdogana.

3.5 Hodnocení Turecka podle světového indexu míru za rok 2016

Podle globálního mírového indexu skončilo Turecko jako nejmírumilovnější země na 145. místě. Česká republika se umístila na 6. místě. Celkový počet hodnocených zemí je 162. Hodnocení sestavuje institut Vision of humanity v australském Sydney.

Tab. 3 Global Peace Index Zdroj: [37]

GLOBAL PEACE INDEX ZA ROK 2016		
Srovnání hodnocení vybraných zemí	Turecko	ČR
Celkové hodnocení země - pořadí / koeficient	145 / 2,71	6 / 1,36
Vnímání kriminality	4	2
Počet ochranných složek a policistů na 100 000 obyvatel	3,6	2,8
Počet vražd na 100 000 obyvatel	2,6	1,5
Snadnost přístupu k ručním a lehkým zbraním	3	1
Úroveň organizovaného vnitrostátního zločinu	4	1
Pravděpodobnost násilné demonstrace	3	2
Úroveň násilné kriminality	3	1
Politická nestabilita	3,1	1,5
Úroveň porušování lidských práv	3,5	1
Objem obchodu s hlavními konvenčními zbraněmi	1,9	1,1
Pravděpodobnost teroristického útoku	3,6	1,9
Počet mrtvých z organizovaného zločinu	3,2	1
Počet a trvání konfliktů v zemi	1,6	1
Vojenské výdaje	1,6	1,5
Počet zaměstnanců v ozbrojených složkách	2	1,3
Finance na mírové mise OSN	1,2	1,1
Počet těžkých a nukleárních zbraní	3,5	1,1
Objem vývozu zbraní	1,3	1,2
Počet vystěhovaných lidí jako procento populace	1,4	1
Vztahy se sousedními zeměmi	4	1
Doba a trvání konfliktů vedené v jiné zemi	1,9	1,9

Institut Vision of humanity dále sestavuje Globální index terorismu (GTI). Ten poskytuje komplexní přehled o globálních trendech terorismu. GTI je založen na údajích z databáze

Global Terrorism. Tato databáze je nejrozsáhlejší soubor údajů o teroristické činnosti po celém světě. Tento index je komplexní mírou přímého i nepřímého účinku terorismu v 163 zemích, pokud jde o ztráty na životech, zranění, škody na majetku a fyziologických účinků po terorismu. V roce 2016 se Turecko stalo 14. nejvíce postiženou zemí terorismem z celkových 163 zemí. Česká republika se umístila na 71. místě.

Tab. 4 Global Terrorism Index Zdroj: [38]

GLOBAL TERRORISM INDEX		
Srovnání hodnocení vybraných zemí	Turecko	ČR
Celkové hodnocení země - pořadí / koeficient	14 / 6,74	71 / 2,18
Celkový počet incidentů	308	4
Celkový počet úmrtí	337	0
Celkový počet zraněných	827	0
Celková škoda na majetku	101	4

Z uvedených tabulek je zřejmé, že počet ukazatelů, kde hodnota indexů je zvýšená, se týká poměrně velké části položek, což potvrzuje, že Turecko není příliš bezpečná země.

3.6 SWOT analýza Turecka

SWOT analýza je orientována na identifikaci silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb této destinace v cestovním ruchu.

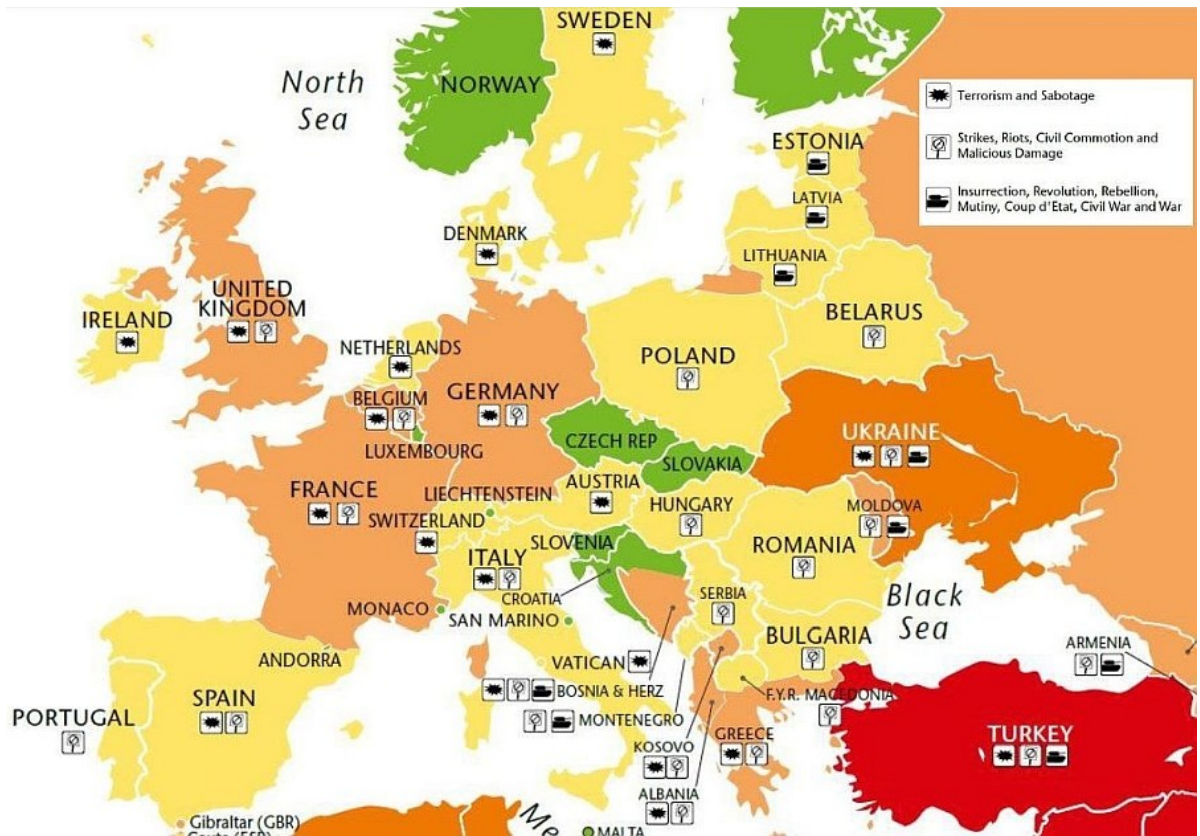
Tab. 5 SWOT Analýza turistické destinace Turecko

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • příznivé klimatické podmínky • různorodá nabídka ubytovacích zařízení • výhodná geografická poloha země • možnost navštívit Turecko jako exotickou zemi za velmi dobrých finančních podmínek • bohatá historie • termální a minerální prameny (7. nejbohatší termální země) • bohaté přírodní a kulturní zdroje • dobrá dopravní dostupnost • klimatické rozdíly v jednotlivých částech země 	<ul style="list-style-type: none"> • politická nestabilita • možnost teroristických útoků na turisty • zvyšující se sociální napětí • zhoršení mezinárodních vztahů • migrace ze Sýrie • kriminalita • etnické problémy • ekonomická situace – útlum domácí ekonomiky v posledních měsících
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> • modernizace služeb a tvorba nových produktů v oblasti cestovního ruchu • investování do vzdělávacích středisek pro pracovníky v oblasti cestovního ruchu • uklidnění vnitropolitické situace • příliv zahraničních investorů 	<ul style="list-style-type: none"> • vyostření vztahů s okolními státy • teroristické útoky • vyostření politické situace a následné protesty • zhoršení bezpečnostní situace • ohrožení image Turecka v souvislosti s terorismem

<ul style="list-style-type: none">• zvýšení propagace země• oslovení nových zdrojových trhů• rozvoj mimosezony• rozvoj dopravní infrastruktury• rozvoj udržitelného cestovního ruchu	<ul style="list-style-type: none">• závislý cestovní ruch na hlavních zdrojových trzích• přírodní katastrofy – požáry, zemětřesení apod.• vysoká koncentrace turistů - negativní vliv na památky a životní prostředí
--	--

3.7 Hodnocení bezpečnosti Turecka podle mapy politických rizik AON

Firma AON každoročně sestavuje mapu politických rizik ve vybraných zemích. Dle obrázku je patrné, že Turecko je v červené barvě, která značí velké bezpečnostní riziko. Vše je přičteno teroristickým útokům v letošním i minulém roce, migraci a napjaté politické situaci.



Obr. 10 Mapa politických rizik Zdroj: [39]

4 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ A ROZBOR

4.1 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu bylo zjistit, jestli je Turecko atraktivní zemí pro české turisty, jak vnímají bezpečnost v dané zemi, jak by reagovali při zhoršené bezpečnostní situaci při pobytu a odkud sbírají informace o případné návštěvě.

4.2 Metodika průzkumu

Pro svůj výzkum jsem zvolil dotazníkovou online metodu. Je to jednoduchý způsob získávání informací a poměrně nenáročný pro oslovení osob a je tedy velká pravděpodobnost ochoty spolupracovat na tomto výzkumu. Výzkum byl anonymní, neukládala se žádná jména a data.

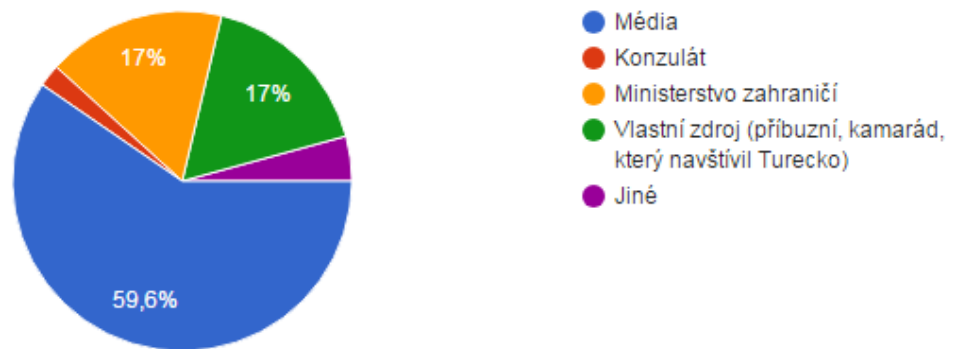
Dotazník obsahoval 10 různých otázek. Byly použity uzavřené otázky s výběrem z několika variant odpovědí. Na výzkum odpovědělo 47 dotázaných osob.

4.3 Hodnocení dotazníku

Otázka č. 1: Odkud čerpáte informace o bezpečnosti destinace?

Z první otázky jsem se dozvěděl, že nejvíce osob získává informace z médií. Dále následuje Ministerstvo zahraničí a vlastní zdroj, na které odpovědělo stejné množství dotázaných osob. Dále následuje jiné a poslední je konzulát. Toto je pochopitelné, protože média máme všude kolem sebe, tudíž vidíme a slyšíme dění ze světa na každém kroku.

Odkud čerpáte informace o bezpečnosti destinace? (47 odpovědí)



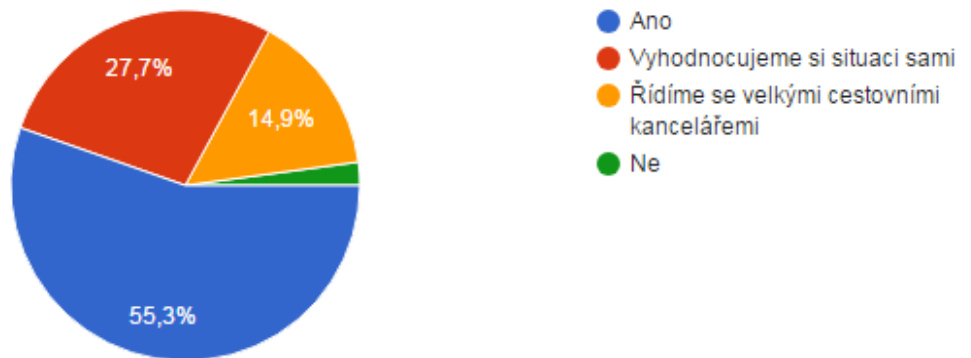
Obr. 11 Graf - Odkud čerpáte informace o bezpečnosti destinace?

Otázka č. 2: Dodržujete doporučení Ministerstva zahraničí ve vztahu k bezpečnosti destinace?

Na dotaz zda turisté cestující do zahraničí dodržují doporučení Ministerstva zahraničí ve vztahu k bezpečnosti destinace, nejvíce lidí odpovědělo ano. Značná část odpověděla, že si vyhodnocují situaci sami. Toto je podloženo danou informovaností z médií, která ovšem mohou danou situaci zveličit. Další část odpověděla, že se řídí velkými cestovními kancelářemi, to znamená, že si zjistí danou situaci v cestovní kanceláři, která se mimo jiné musí řídit pokyny a nařízeními Ministerstva zahraničí. Nejmenší část odpověděla, že nedodržují doporučení.

Dodržujete doporučení Ministerstva zahraničí ve vztahu k bezpečnosti destinace?

(47 odpovědí)

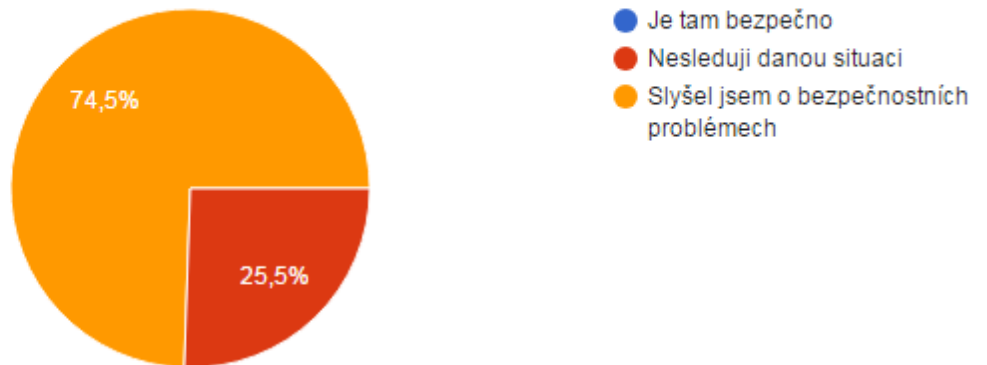


Obr. 12 Graf - Dodržujete doporučení Ministerstva zahraničí ve vztahu k bezpečnosti destinace?

Otázka č. 3: Jak vyhodnocujete současnou situaci v Turecku?

Na otázku většina odpověděla, že alespoň slyšela o bezpečnostních problémech, které sužují Turecko. I zde můžem podotknout, že je to podmíněno určitou informovaností z médií. Menší část odpověděla, že danou situaci vůbec nesleduje. Poslední možnost jsem zvolil odpověď, je tam bezpečno, kdy nikdo neodpověděl kladně na tuto otázku. Chtěl jsem zjistit, zda někdo má míru bezpečí tak vysoko, aby odpověděl kladně.

Jak vyhodnocujete současnou situaci v Turecku? (47 odpovědí)

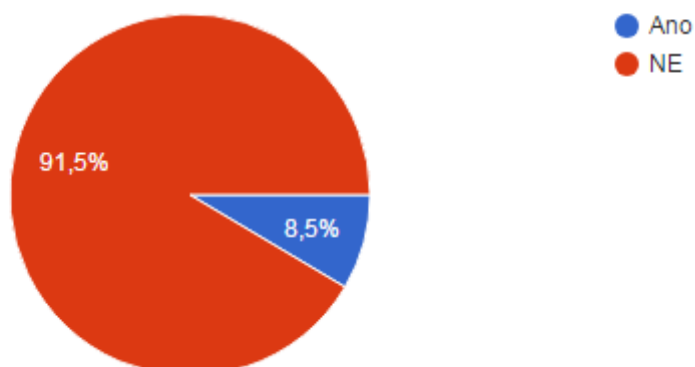


Obr. 13 Graf - Jak vyhodnocujete současnou situaci v Turecku?

Otázka č. 4: Zvažujete dovolenou v Turecku?

Cílem této otázky bylo zároveň zjistit zájem o tuto destinaci. V minulých letech ještě před vypuknutím vnitropolitických problémů byl zájem ze strany českých turistů značný. Po pokusu o vojenský převrat a následným teroristickým útokům zájem opadl a to i ze strany zahraničních turistů. Pouze 4 z 47 dotázaných odpovědělo kladně, což ukazuje, že zájem o tuto zemi je opravdu malý.

Zvažujete dovolenou v Turecku? (47 odpovědí)

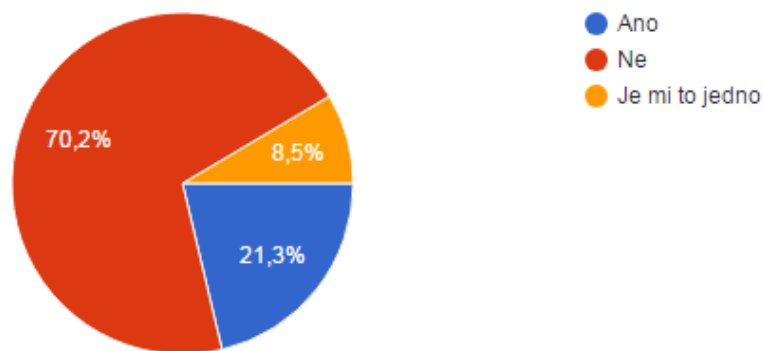


Obr. 14 Graf - Zvažujete dovolenou v Turecku?

Otázka č. 5: Cítil(a) by jste se bezpečně během návštěvy této destinace?

Otázka byla položena i na turisty, kteří zemi nenavštívili a v případě, kdyby zemi navštívili. Je to otázka spíše obecná, ale důležitá pro výzkum, protože turista, který se necítí bezpečně v dané zemi se podruhé nevrátí a vytvoří špatnou recenzi, která ovlivní zájem o destinaci.

Cítil(a) by jste se bezpečně během návštěvy této destinace? (47 odpovědí)

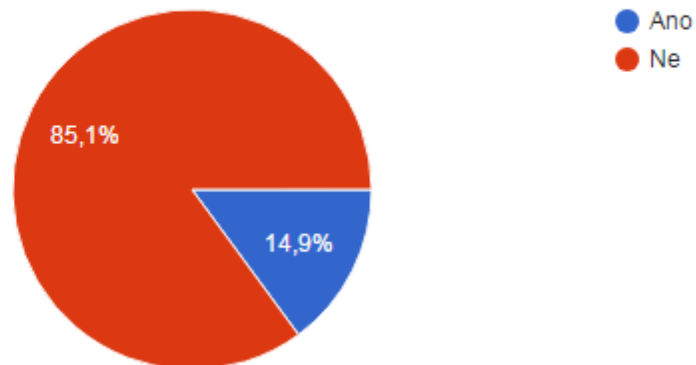


Obr. 15 Graf - Cítil(a) by jste se bezpečně během návštěvy této destinace?

Otázka č. 6: Vnímáte Turecko jako bezpečnou zemi?

Zde jsem chtěl zjistit pohled českých turistů na bezpečnostní situaci v Turecku. Velká část odpověděla záporně. Lze to přičíst událostem z minulých let a to pokusu o vojenský převrat, teroristickým útokům a migraci obyvatel postižených válkou v Sýrii, zjištěných z médií, což byly události i pro člověka, který nesleduje zpravodajství pravidelně, nepřehlédnutelné.

Vnímáte Turecko jako bezpečnou zemi? (47 odpovědí)

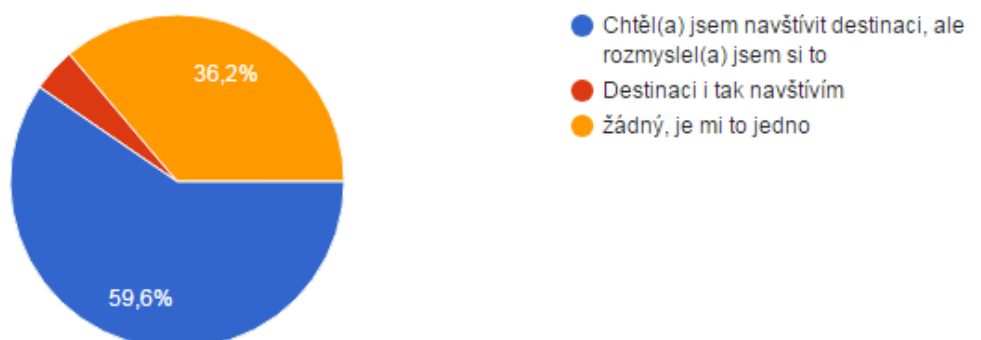


Obr. 16 Graf - Vnímáte Turecko jako bezpečnou zemi?

Otázka č. 7: Jaký na Vás mají dopad teroristické útoky a násilí v Turecku?

Cílem této otázky bylo zjistit, jaký mají dopad teroristické útoky na české turisty a jejich zájem o destinaci. Větší část odpověděla, že destinaci chtěli navštívit, ale rozmysleli si to. Zde je také vidět dopad těchto útoků na české turisty, že zájem klesá. Menší části je to jedno a nemají na ně žádný vliv. Nejmenší počet osob destinaci navzdory útokům a násilí destinaci navštíví.

Jaký na Vás mají dopad teroristické útoky a násilí v Turecku? (47 odpovědí)



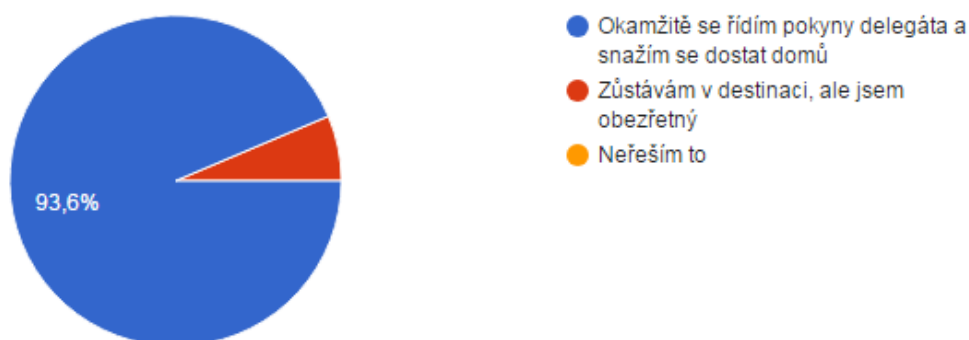
Obr. 17 Graf - Jaký na Vás mají dopad teroristické útoky a násilí v Turecku?

Otázka č. 8: Pokud by během Vaší dovolené nastala situace jako teroristický útok nebo jakékoliv nepokoje poblíž vašeho místa

Tato otázka byla namířena na vyhodnocení situace českého turisty a jeho následnou činností, při této události. Většina osob by se řídila pokyny delegáta a snažila se dostat domů. Otázka je, v jakém rozsahu by teroristický útok nebo nepokoje byly, zda by byla omezena doprava a infrastruktura, ale předpoklad je ten, že činnost by byla stejná. Malá část osob odpověděla, že by v destinaci zůstali, ale byli by obezřetní. Z dotázaných by nikdo tuto situaci nijak neřešil.

Pokud by během Vaší dovolené nastala situace jako teroristický útok nebo jakékoliv nepokoje poblíž vašeho místa

(47 odpovědí)



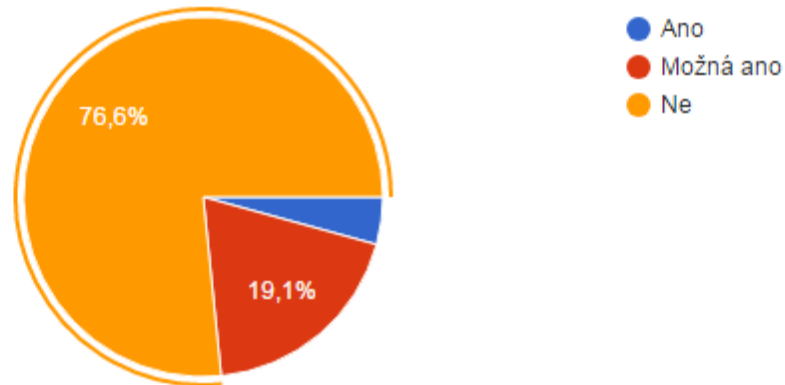
Obr. 18 Graf - Pokud by během Vaší dovolené nastala situace jako teroristický útok nebo jakékoliv nepokoje poblíž vašeho místa

Otázka č. 9: Zvažoval(a) by jste dovolenou v Turecku i po velkých slevách za zájezd, navzdory dané situaci v destinaci?

Většina dotázaných odpověděla, že by tuto destinaci i po velkých slevách nenavštívila. Menší část by destinaci možná navštívila a nejmenší část by i tak Turecko navštívila. Zde záleží na konkrétní povaze člověka podstoupit rizika za cenu snížené ceny za zájezd.

Zvažoval(a) by jste dovolenou v Turecku i po velkých slevách za zájezd, navzdory dané situaci v destinaci?

(47 odpovědí)

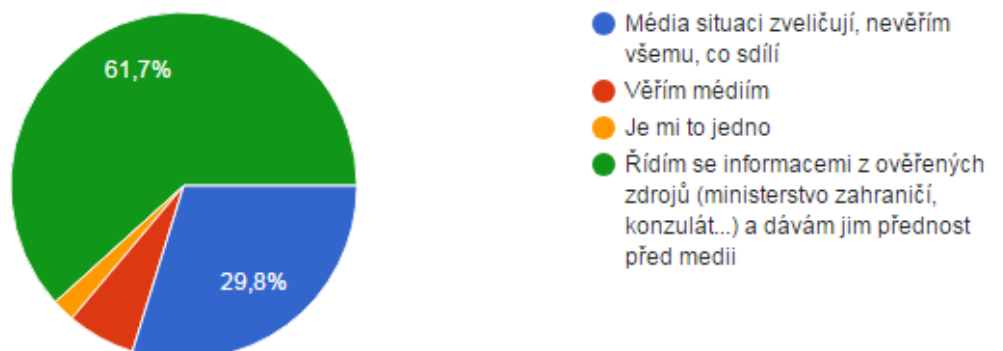


Obr. 19 Graf - Zvažoval(a) by jste dovolenou v Turecku i po velkých slevách za zájezd, navzdory dané situaci v destinaci?

Otázka č. 10: Jak vnímáte informace z médií?

U této otázky mě zajímal pohled a názor lidí na sdělovací prostředky. Většina odpověděla, že se řídí informacemi z ověřených zdrojů, jako je Ministerstvo zahraničí, konzulát apod. a dává jim přednost před médii. Druhá nejpočetnější skupina byla názoru, že média situaci zveličují a nevěří všemu, co sdílí. Třetí nejpočetnější skupina médiím věří a pouze jeden z dotázaných odpověděl, že je mu to jedno.

Jak vnímáte informace z médií? (47 odpovědí)



Obr. 20 Graf - Jak vnímáte informace z médií?

4.4 Výsledky dotazníkového řešení

Výše uvedený dotazník měl určit, zda je turistická destinace Turecko bezpečná. Odpověď na tuto základní otázku není úplně jednoznačná. Z uvedených odpovědí jsme zjistili, že od teroristických útoků v Istanbulu a dalších městech a následného pokusu o vojenský převrat se pro turisty mnohé změnilo. Ministerstvo zahraničí vůbec nedoporučuje cestovat do jihovýchodní části Turecka a doporučuje se vyhýbat místem s velkou koncentrací osob. Cestovní kanceláře ve snaze eliminovat ztrátu způsobenou sníženou poptávkou srazily cenu za zájezdy a organizují pobyty do letovisek u moře, které prezentují jako bezpečné. I přes tuto snahu se zájem o zájezd do Turecka snížil a český turista, dle odpovědí dotázaných osob, většinou nemá zájem tuto zemi navštívit a vnímá ji jako nebezpečnou zemi pro trávení rekreace v destinaci.

ZÁVĚR

Turecko je země s jednou z nejdelších historií a i díky tomu je jednou z nejvyhledávanějších destinací. Vzhledem k tomu, že popularita Turecka jako turistické destinace se mezi českými turisty snížila, tak je vhodné analyzovat míru nebezpečí, která se vlivem podstatných událostí v posledních letech odehrála. I přes tyto události si čeští i zahraniční turisté tuto destinaci oblíbili vzhledem k jiným destinacím a stále je i přes pokles poptávky stále navštěvovanou destinací.

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo analyzovat bezpečnostní rizika turismu v Turecku. Proto bylo nezbytně nutné pro tuto analýzu vymezit základní teoretické pojmy z oblasti turismu a bezpečnosti a také souvislosti mezi těmito dvěma pojmy, což je provedeno v první části této bakalářské práce. Ve druhé kapitole jsem se zaměřil na pojmy týkající se bezpečnosti a kriminality obecně v turistických destinacích. Následně bylo Turecko vymezeno jako turistická destinace se všemi svými faktory a možnostmi pro turismus. Dále byla analyzována možná rizika z pohledu turisty a vyhodnocení Turecka s použitím Global peace indexu, provedena SWOT analýza a také byl použit výsledek map politických rizik firmy AON.

Výsledkem této analýzy bylo zjištění, že Turecko jako cílová destinace pro turisty v současné době představuje značná bezpečnostní rizika. Na základě tohoto hodnocení nedoporučujeme volit Turecko jako destinaci. Tímto hodnocením můžeme tvrdit, že prvotní úkol byl splněn.

Druhotným cílem této bakalářské práce bylo zjištění, jaký má český turista pohled na bezpečnostní situaci v Turecku a zda by byl ochoten tuto destinaci vůbec navštívit. K tomuto bylo použito dotazníkového šetření, při kterém bylo osloveno 47 osob. Výsledkem bylo, že zájem o tuto destinaci není příliš velký a dotázané osoby si uvědomovaly, jaká bezpečnostní rizika jsou v Turecku, navzdory tomu se našla část dotázaných osob, která by i přes tuto problematiku zemi navštívila a to i po velkých slevách za zájezd. Tímto zjištěním můžeme tvrdit, že i druhotné cíle byly splněny.

Na základě této práce, že v současné době se nedoporučuje absolvovat zájezd do Turecka, neboť bezpečnostní rizika v problematických oblastech jsou velká. Pro ty, kdo by se rozhodli trávit dovolenou v Turecku, bych doporučil bedlivě sledovat bezpečnostní situaci kolem sebe a sledovat doporučení Ministerstva zahraničních věcí a nespolehat na vyhodno-

cení jednotlivých cestovních kanceláří nebo od neověřených zdrojů medií a před cestou se registrovat v aplikaci DROZD na stránkách ministerstva zahraničních věcí a aspoň informovat člena rodiny o pobytu v této destinaci.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BUZAN, Barry, Ole WAEVER a Jaap de WILDE. *Bezpečnost: nový rámec pro analýzu*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. Současná teorie mezinárodních vztahů. ISBN 80-903333-6-2
- [2] BEZPEČNOST. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2017 [cit. 2017-01-22]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/bezpecnost-pdf.aspx
- [3] KUBEŠA, Milan. *Bezpečnostní a vojenská strategie* [online]. Brno: Univerzita obrany, 2008 [cit. 2017-02-04]. ISBN 978-80-7231-622-9.
- [4] Kovács KUBEŠA, Milan. *Bezpečnostní a vojenská strategie* [online]. Brno: Univerzita obrany, 2008 [cit. 2017-01-21]. ISBN 978-80-7231-622-9 s. 7.
- [5] ŠEFČÍK, Vladimír. *Analýza rizik*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2009. ISBN 978-80-7318-696-8.
- [6] CESTOVNÍ RUCH. *Czech tourism* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-01-19]. Dostupné z: http://www.czechtourism.cz/getmedia/26d3b784-dae3-4fa6-9c09-d7c89780a21d/22_04_13_didakticke_metody.pdf.aspx
- [7] HESKOVÁ, Marie. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy. 2., upr. vyd.* Praha: Fortuna, 2011. ISBN 978-80-7373-107-6.
- [8] MALÁ, Vlasta. *Cestovní ruch: (vybrané kapitoly)*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1999. ISBN 80-7079-443-7.
- [9] BEZPEČNÁ DESTINACE. *World-trend* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-01-22]. Dostupné z: <http://www.world-trend.cz/2013/07/bezpecna-destinace/>
- [10] TERORISMUS. *Terorismus ve světě a cestovní ruch* [online]. Praha, 2003 [cit. 0903]. Dostupné z: http://www.cot.cz/data/cesky/03_09/priloha_C0903.pdf
- [11] HALL, O'SULLIVAN: *Tourism, political stability and violence*. In *Tourism, Crime and International Security Issues*, Chichester: John Wiley&Sons, 1996, str. 105–121
- [12] HALL, C. M.: *Tourism and Politics: policy, power, and place*. Chichester: John Wiley&Sons, 1994, str. 104

- [13] RICHTER, L. K.: Tourism politics and political science: A case of not so benign neglect. *Annals of Tourism Research*, 1983, roč. 10, č. 3, str. 313–335
- [14] GEOGRAFIE CESTOVNÍHO RUCHU. *Geografie cestovního ruchu* [online]. Praha, 2004 [cit. 2017-01-22]. Dostupné z: <http://old.gis.zcu.cz/studium/dbg2/Materialy/html/ch16.html>
- [15] HAMARNEHOVÁ, Iveta. *Geografie turismu: mimoevropská teritoria*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4430-8.
- [16] VISION OF HUMANITY. *Global peace index* [online]. New York, 2016 [cit. 2017-01-22]. Dostupné z: <http://162.243.170.40/#page/indexes/global-peace-index/2016>
- [17] DROZD. *MZV.CZ* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-01-22]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/cestujeme/registrace_obcanu_pri_cestach_do/
- [18] CIA: The World Factbook: Turkey, Geography. *CIA* [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: [www: https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/tu.html](https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/tu.html)
- [19] CZECH TRADE. *Souhrnná teritoriální informace o Turecku. str. 3.* [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: [www: http://www.services.czechtrade.cz/pdf/sti/turecko-2016-06-01.pdf](http://www.services.czechtrade.cz/pdf/sti/turecko-2016-06-01.pdf)
- [20] TURECKO. *Příroda Turecka* [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://turecko.vdetailech.cz/cs/uzitecne-informace/priroda-turecka>
- [21] PAMATKY. *Historicke pamatky* [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://vturecku.cz/pamatky/>
- [22] POLITIKA. *Historie politiky* [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <https://www.turecko.org/politika.html#historie>
- [23] DUŠAN JANKOVSKÝ. *Doprava v Turecku* [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <https://www.turecko.org/doprava.html>
- [24] TURKEY. *Turkey economics* [online]. [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/turkey>
- [25] MZV. *Ministerstvo zahraničních věcí* [online]. [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/istanbul/cz/obchod_a_ekonomika/obchodni_vztahy_mezi_cr_a_tureckem/turecky_hospodarsky_plan_na_obdobi_2017.html
- [26] HDP TURECKO. *Ekonomika* [online]. [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <http://www.fxstreet.cz/turecka-ekonomika-loni-zpomalila-rust.html>
- [27] MINISTERSTVO ZAHRANIČÍ. *Cestování Turecko* [online]. [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/turecko/cestovani/index.html

- [28] STUDIE. *Turkish univeristy students* [online]. [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <https://business.highbeam.com/435388/article-1G1-111635867/turkish-university-students-attitudes-toward-rape>
- [29] TURKEY ATTACK. *Bomb Istanbul* [online]. [cit. 2017-04-19]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2016/dec/10/bomb-outside-istanbul-football-stadium-causes-multiple-casualties>
- [30] BILD. *Tuerkei analyse* [online]. [cit. 2017-04-19]. Dostupné z: <http://www.bild.de/politik/ausland/tuerkei/tuerkei-analyse-49551136.bild.html>
- [31] VISION OF HUMANITY. *Global peace index* [online]. [cit. 2017-05-01]. Dostupné z: <http://visionofhumanity.org/>
- [32] AON. *Terrorism map* [online]. [cit. 2017-05-01]. Dostupné z: <http://www.aon.com/risk-services/crisis-management/terrorism.jsp>
- [33] KULTUR.GOV.TR. *Turizm* [online]. [cit. 2017-05-01]. Dostupné z: kultur.gov.tr
- [34] LIVEKO.SWEB.CZ. *Mapa Turecka* [online]. [cit. 2017-05-01]. Dostupné z: http://liveko.sweb.cz/leto/mapa_turecko.htm
- [35] SLEPÁ MAPA: vlastní zpracování. *Wikimedia* [online]. [cit. 2017-05-01]. Dostupné z: wikimedia.org
- [36] POČASÍ. *Oturecku.cz* [online]. [cit. 2017-05-02]. Dostupné z: <http://oturecku.cz/pocasi/>
- [37] GLOBALPEACEINDEX. *Visionofhumanity.org* [online]. [cit. 2017-05-02]. Dostupné z: <http://visionofhumanity.org/indexes/global-peace-index/>
- [38] TERRORISMINDEX. *Visionofhumanity.org* [online]. [cit. 2017-05-02]. Dostupné z: <http://visionofhumanity.org/indexes/terrorism-index/>
- [39] POLITICALRISKMAP. *Aon.com* [online]. [cit. 2017-05-02]. Dostupné z: <http://www.aon.com/default.jsp>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

DROZD	Dobrovolná registrace občanů České republiky při cestách do zahraničí.
GTI	Globální index terorismu.
G20	Skupina největších ekonomik světa.
HDP	Hrubý domácí produkt.
NATO	Severoatlantická aliance.
MHD	Městská hromadná doprava.
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj.
SMS	Short Message Service – služba krátkých textových zpráv.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Global Peace Index mapa Zdroj: [31].....	19
Obr. 2 Mapa firmy AON Zdroj: [32].....	20
Obr. 3 Mapa Turecka Zdroj: [34]	25
Obr. 4 Graf - Věk populace Turecka dle pohlaví Zdroj: [33].....	26
Obr. 5 Kulturně-historické památky UNESCO v Turecku Zdroj: [35]	28
Obr. 6 Graf - Průměrné srážky v Turecku v mm Zdroj: [36].....	29
Obr. 7 Graf - Průměrná teplota v Turecku ve °C Zdroj: [36]	29
Obr. 8 Graf - HDP Turecka v mld. USD Zdroj: [25].....	33
Obr. 9 Graf – HDP Turecka v % Zdroj: [26].....	34
Obr. 10 Mapa politických rizik Zdroj: [39]	43
Obr. 11 Graf - Odkud čerpáte informace o bezpečnosti destinace?.....	45
Obr. 12 Graf - Dodržujete doporučení Ministerstva zahraničí ve vztahu k bezpečnosti destinace?	46
Obr. 13 Graf - Jak vyhodnocujete současnou situaci v Turecku?.....	47
Obr. 14 Graf - Zvažujete dovolenou v Turecku?	47
Obr. 15 Graf - Cítil(a) by jste se bezpečně během návštěvy této destinace?	48
Obr. 16 Graf - Vnímáte Turecko jako bezpečnou zemi?	49
Obr. 17 Graf - Jaký na Vás mají dopad teroristické útoky a násilí v Turecku?	49
Obr. 18 Graf - Pokud by během Vaší dovolené nastala situace jako teroristický útok nebo jakékoliv nepokoje poblíž vašeho místa	50
Obr. 19 Graf - Zvažoval(a) by jste dovolenou v Turecku i po velkých slevách za zájezd, navzdory dané situaci v destinaci?	51
Obr. 20 Graf - Jak vnímáte informace z médií?	51

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 Vývoj příjezdů zahraničních turistů Zdroj: [33].....	23
Tab. 2 Počet zahraničních turistů dle země Zdroj: [33].....	24
Tab. 3 Global Peace Index Zdroj: [37]	39
Tab. 4 Global Terrorism Index Zdroj: [38].....	40
Tab. 5 SWOT Analýza turistické destinace Turecko.....	41

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha PI: Dotazník

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

1: Odkud čerpáte informace o bezpečnosti destinace?

- a) Média
- b) Konzulát
- c) Ministerstvo zahraničí
- d) Vlastní zdroj (příbuzní, kamarád, který Turecko navštívil)
- e) Jiné

2: Dodržujete doporučení Ministerstva zahraničí ve vztahu k bezpečnosti destinace?

- a) Ano
- b) Vyhodnocujeme si situaci sami
- c) Řídíme se velkými cestovními kancelářemi
- d) Ne

3: Jak vyhodnocujete současnou situaci v Turecku?

- a) Je tam bezpečno
- b) Nesleduji danou situaci
- c) Slyšel jsem o bezpečnostních problémech

4: Zvažujete dovolenou v Turecku?

- a) Ano
- b) Ne

5: Cítil(a) by jste se bezpečně během návštěvy této destinace?

- a) Ano

- b) Ne
- c) Je mi to jedno

6: Vnímáte Turecko jako bezpečnou zemi?

- a) Ano
- b) Ne

7: Jaký na Vás mají dopad teroristické útoky a násilí v Turecku?

- a) Chtěl(a) jsem navštívit destinaci, ale rozmyslel(a) jsem si to
- b) Destinaci i tak navštívím
- c) Žádný, je mi to jedno

8: Pokud by během Vaší dovolené nastala situace jako teroristický útok nebo jakékoliv nepokoje poblíž vašeho místa

- a) Okamžitě se řídím pokyny delegáta a snažím se dostat domů
- b) Zůstávám v destinaci, ale jsem obezřetný
- c) Neřeším to

9: Zvažoval(a) by jste dovolenou v Turecku i po velkých slevách za zájezd, navzdory dané situaci v destinaci?

- a) Ano
- b) Možná ano
- c) Ne

10: Jak vnímáte informace z médií?

- a) Média situaci zveličuji, nevěřím všemu, co sdílí
- b) Věřím médiím
- c) Je mi to jedno
- d) Řídím se informacemi z ověřených zdrojů (Ministerstvo zahraničí, konzulát...) a dávám jim přednost před médii